National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 7 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 15 (2362) XXVI aastakäik

Neljapäeval, 24. veebruaril 1977 — Thursday, February 24, 1977

Üksiknumbri hind 35 senti

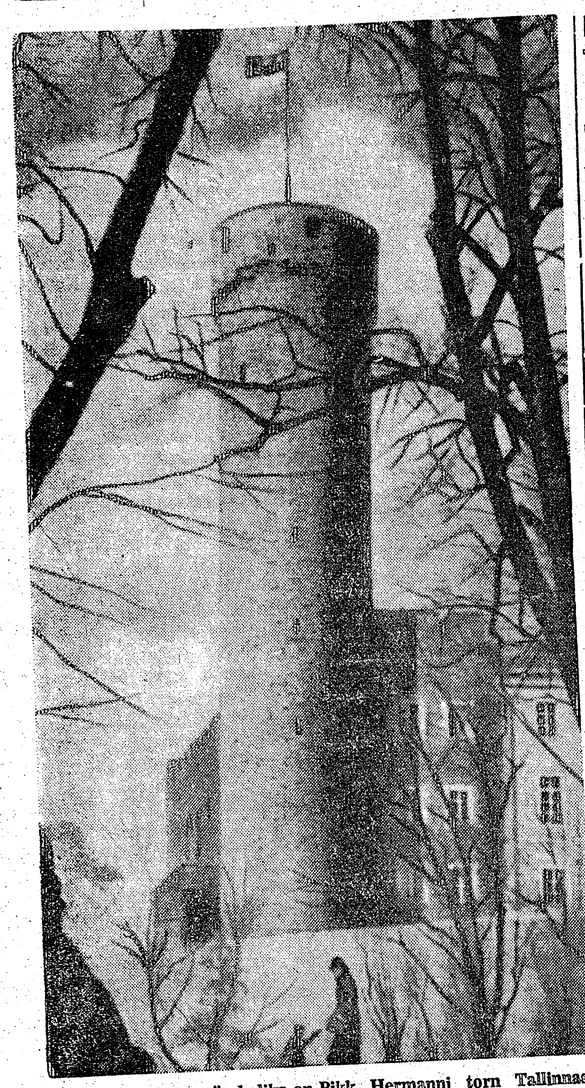

Eesti iseseisvuse sümboliks on Pikk Hermanni torn Tallinnas torru lipuvardas lehviva sini-must-valge rahvuslipuga.

Kolimine põhjustab Torontos postihäireid

Toronto peapostkontorist märgitakse, et praegused korratud postiolud Torontos ei ole niivõrd tingitud halbadest ilmastikuoludest, mis takistavad kirjakandjate ringliikumist kui Metro posti peajaama üleviimisest uutesse ruumidesse, mis asuvad Eastern Avenuel. Peapostkontori esindaja Ed Roworth kinnitab, et posti sorteerimise ülevііmisega uude kohta hilineb sorteerimine 24—48 tundi. Metro post võib kolimise ajal aga üldiselt hilineda kuni 10 päeva kuigi suurem osa kirjadest toimetatakse kätte viie päeva jooksul. Ummikut on aidanud suurendada ka suur postisaadetiste arv Valentine päeval ja postitariifide tõus 1. märtsil, kuna paljud tahavad oma posti ära saata enne uute tariifide maksmahakkamist.

Peaminister Trudeau Washingtonis:

Kanada ühtsus jääb murdumatuks

WASHINGTON — Kanada peaminister Pierre Trudeau Washingtoni külaskäigu kõrgpunktiks kujunes peaministri kõne möödunud teisipäeval Ühendriikide Kongressi mõlema koja ees. Peaminister käsitas oma kõnes pikemalt Ühendriikide ja Kanada vahelisi erakorraliselt sõbralikke suhteid kui pühendas suure osa oma kõnest ka Quebeci probleemidele. Trudeau toonitas eriti, et Kanada terviklus jääb püsima ehkki Kanadal tuleb teha oma põhiseaduses mõningaid muudatusi, et kaitsta prantsuse keelt kõnelevaid kanadalasi kokkusulamast inglise keelt kõneleva Põhja-Ameerikaga.

Peaminister mainis, et Quebecis võimul olev separatistide valitsus sai enamuse ja rahva toetuse ainult sel põhjusel, et valijad lootsid saada Quebeci provintsi head valitsust.

Parti Quebecois ei rääkinud valimiskampaania ajal midagi Quebeci lahkulöömisest Kanadast ning need plaanid toodi alles hiljem avalikkuse ette.

Trudeau väitis Ühendriikide ja Kanada vahekordi käsitades, et Ühendriikide ja Kanada vahel võib tekkida probleeme, mis on peamiselt tingitud Ühendriikide suurusest võrreldes Kanadaga ja Ühendriikide majanduslikust tugevusest. Kuid ta kinnitas, et Kanada toetab kõiki neid algatusi, milledesse mõlemad riigid usuvad.

Peaminister Trudeau kõnet oli tulnud jälgima ainult umbes 150 Esindajatekoja ja Senati liiget, kusjuures senaatorite arv on 100 ning Esindajatekojas on 435 liiget.

Peaminister Trudeaul oli kahe päevase Washingtonis viibimise kestel mitu nõupidamist president Carteriga, millede kestel arutati Kanada ja Ühendriikide vahelisi ning kogu maailma poliitilisi probleeme. President Carter tõstis üles ka inimõiguste rakendamise küsimuse N. Liidus, kuid peaminister Trudeau libises sellest küsimusest üle ja jättis vastuse lahtiseks.

President Carter andis Kanada televisiooni saatejaamale CTV-le intervjuu, milles ta kinnitas, et ta eelistab, tervikulist Kanadat kuid et otsuse Kanada tuleviku kohta teeb Kanada rahvas ise.

Moskva asub vasturünnakule

MOSKVA — N. Liidu propagandamehed on leidnud uue mooduse Moskva juhtkonna vastu suunatud inimõiguste kriitika tagasi tõrjumiseks, süüdistades Ameerika Ühendriike oma dissidentide rõhumises. Venelased süüdistavad ameeriklasi N. L. siseasjusse sekkumises ning toovad pikki lugusid mustade, indiaanlaste, kommunistide ja rahu propageerijate tagakiusamisest, kellede õigused olevat tallatud valitsusvõimude poolt jalgade alla. Arvatakse, et venelased loodavad selle kampaaniaga teha vajalikke ettevalmistusi Belgradi konverentsiks ning leevendada seda kriitikat, mis on viimasel ajal suunatud dissidentide tagakiusamisele. Rumeeniast saabunud andmed mainivad, et Rumeenia kommunistlik partei on muutnud oma taktikat dissidentidesse suhtlemisel kartes läänelikide kriitikat. Mainitakse, et esialgsed andmed kirjanik Paul Goma arreteerimisest ei vasta tõele.

38-aastane arst Inglismaa välisministriks

LONDON — Inglismaa peaminister Callaghan nimetas surma läbi lahkunud välisminister Croslandi asemele uueks välisministriks 38-aastase arsti David Owen'i. Ehkki Owen oli seni välisministri abi kohal, oli tema nimetamine Inglismaa poliitilistes ringkondades siiski suureks üllatuseks, kuna kindlaks välisministri kandidaadiks peeti rahaministrit Denis Healey'd. Dr. Owen'it peetakse poliitiliselt mõõdukate vaadetega meheks, kes pooldab tihedat koostööd teiste Euroopa riikidega.

Eesti rahva vabaduspüüdlust ei suudeta lämmatada

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas läkitus

Taas on saabumas päev, mil vabad eestlased oma kodasid kaunistavad kolme koduvärviga. Taas läituvad vabaduse küünlad meie lootuste altaril. Nende sära tõrjub ning trotsib seda suurt pimedust, mis matab meie kodumaad ning varjutab paguluses meie meeli.

Lausa imelise kiirgusega loidavad meie altaril ka nende rahvuslike märtrite valmuküünlad, kes toimides oma esiisade õilsamate pürgimuste kohaselt, on jaganud nende kannatusteed, mis kulgeb Külmale Maale. Austades nende sügavat rahvustunnet ning ohvrimeelsust, tunneme endid lahutamatu osana eesti rahvast kodumaal. Noorte eesti haritlaste arreteerimised ja Moskva poolt lavastatud kohtuprotsessid aina kinnitavad, et aastakümneid kestnud Vene okupatsioon ja KGB terror pole suutnud lämmatada eesti rahva vabaduspüüdlusi.

Meie vabadusvõitluse efektiivsust vabas maailmas tõendavad meie vaenlase jätkuvad pingutused rahvusliku pagulaskonna tasalülitamiseks „kultuurivahetuse" korras. „Kultuurilist" õõnestustööd juhib kurikuulus KGB. Sama KGB, kes eesti haritlasi piinab Serbski Instituudis ja saadab Siberi-teekonnale. Kultuurilise läbikäimise sildi all tahetakse uinutada meie poliitilist valvsust, mida me ei saa lubada.

Üha sagedamini saabuvad läände vabadusnõudluse apellid raudeesriide tagant, ja eesti poliitiliste vangide protestid on päevakorral rahvusvahelises „Amnestia" organisatsioonis. Lääne demokraadid on jõudmas selgusele Vene orjariigi tõelise iseloomu suhtes, ja seda just venelaste endi sepitsetud Helsingi Dekolaratsiooni taustal. Ent kas polnud mitte Balti pagulasorganisatsioonid esimesed, kes seda detente-poliitika väärsünnitust juba mitu aastat tagasi tõttasid selgitama? Nüüd, mil Balti riikide küsimus on teravas fookuses maailmasündmuste ekraanil, tuleb rahvuslikul pagulaskonnal oma selgitustööd jätkata üha intensiivsemalt.

Möödunud aasta vältel on vabad eestlased korduvalt kogenud oma rahvusliku elujõu kinnitusi ning patriootiliselt vaimuülendavaid momente. Eesti Vabariigi 58. aastapäeva puhul kinnitas Kanada parlament oma jätkuvat tunnustust Balti riikide de jure staatusele, järgnedes sellega USA Kongressi samasisulistele resolutsioonidele. Ülemaailmsetel Eesti Päevadel demonstreerisime Vaba Eesti rahvuskultuuri Ameerika avalikkusele ja nägime kuidas Vene laevad enne Baltimore'i jõudmist järsult kurssi muutsid. Ja kui Kanada valitsuse esindaja laulupeol sulaselges eesti keeles hüüdis: „Elagu Vaba Eesti!" — see andis meile põhjust loota, et seda hüüet saavad meie sõbrad ja liitlased üha julgemalt kordama lähemas tulevikus. Tänavusel rahvuslikul suurpühal korraku seda hüüet iga rahvuskaaslane nii suuliselt kui ka oma südames, ja tehku seda täie veendumusega.

ELAGU VABA EESTI!

Torontos, veebruaris 1977.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

Tiina Tuvikene

Aastapäeva künnisel...

Kui metsad helisesid vabaduse tuultest,
Isamaa — sind mäletame koidu värskes säras, lõo lõõritused
Ülal sinivõlvil, päästutiiva sööstu liivakivist, valgeid
Kaski lõhnavaina ao kullas, karikakrad, kullerkupud nurmel —
Meie kodu — päiksekiirtes kirja pandud mullas.

Kes küll unustaks su ilu kange talvekülma
Valges kuues, siis kui pühitseti Vabariigi pidu, sõdurpoisid
Koondasid ridu — uhkelt vabaduse tõrvik loitis ja me südameis
Kõikvõimsad rõõmutulvad tõusid nagu kuumad pühad leegid —
Meie kodu — kirja pandud hinges kõik me mineviku, tuleviku ulmad.

Sõja rasked raudsed sammud läksid üle maa ja kui rinnet
Valvas surma õnnes pilk, kodu mehisemalt ohvreid andis,
Vaevakaril, pisarates . . . viimselt ülekohtu kandis, vilgukivid
Pimeduse vastu põues, kaotusvalu karikates, verehurmas . . .
Meie kodu — truudus vannutatud sulle rahva südames — ta elus, surmas.

Meie maa — su üle püha vaikus, valge talvelinik nagu vaikne
Palve, vaikne ohkamine, vaikne valve . . . unistus ja ootus.
Tõuseb nagu kotkas kuldseil tiivul ikka kõrgemale hinge vaba
Lind, vilgukivid põues — lootus, milles tulekirjas valu armastuse
Hingetähed, lootus, et kord kohisevad vabad laaned, et kord
Oma võidulippu kandes vabaduse tuultes jälle lähed.

VABA EESTLASELE
VABARIIGI AASTAPÄEVAKS 1977

ENDEL RUBERG'i
TÖÖDE NÄITUS

avatakse laup., 12. märtsil kell 5 p.l.
PEETRI KIRIKU seltskondlikes ruumes
Näitus avatud: laup., 12. märtsil kella 5—9, pühap., 13. märtsil kella 1.30—9 ja esmasp., 14. märtsil kella 3—8
TORONTO EESTI NAISSELTS

Pühap., 6. märtsil kell 3 p.l.
EESTI MAJA SUURES SAALIS
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
korraldusel

SÕNASILD KODUMAALE 1977

SÕNALISES OSAS KAASTEGEVAD: õp. Oskar Puhm, aupeakonsul Ilmar Heinsoo, EKN esimees Udo Petersoo, Karl Arro, Hans Lupp, dr. Jaan Roos, Roman Toi ja Sven Ehvert.

MUUSIKALISES OSAS: Toronto Eesti Meeskoor Harri Toi juhatusel ja solistid.

Pääse $3.—, pension. $2.—

Toronto Eesti Õngitsejate & Jahimeeste Selts korraldab
Toronto Eesti Maja saalis 12. märtsil 1977 a. algusega kell 7 p.l.

„KALAMEESTE KEVADPIDU"

Eeskava: pr. AiNO TERA
Tants hr. G. ILTALI orkestri saatel

EINELAUD ● BAAR ● LOOSIMINE

Pääse $5.00 Laudade ettetellimine pr. L. Laanemets tel. 422-4585
E. Saar tel. 425-9978

Toronto Eesti Maja suures saalis neljap., 3. märtsil kell 7.30 õ.

ÜLE KESKEA VI

„Kodu ja korteri küsimused"
Peeter Lepik — odavad korterid;
Raivo Aberman — elu vanadekodus;
Julie Herma — EAK projekt Scarboros.

ELK, TES, EM

LEMBIT AVESSON'i
HELITÖÖDE KONTSERT

EKK kultuurilaureaadid ja stipendiaadid
OTT PAJU graafika Rootsist
pühap., 6. märtsil kell 7 õ., kunstinäituse avamine kell 6 õ.
Õnne Laikve, Irene Loosberg, Jaak Liivoja, Peter Paul Lüdig, puhkpillide kvintett, Musica Viva orkester, EKK kammerorkestri liikmed, noortekoor „Lootus", Musica Divina koor.
Pääsmed $5.00, õpilastele $3.00

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Vabariigi aastapäeval

Täna, 24. veebruaril, tähistame taas Eesti Vabariigi loomispäeva, seekord 33. korda paguluses. Ja nördimuses ja masenduses peame konstateerima, et meie kodumaa on ikka veel vene kommunistliku rezhiimi ja seda abistavate eesti kommunistide võimuses ja praegu ei näi selleks olevat reaalseid võimalusi, et eestlased oma kodupinnal saaksid lähemas tulevikus hakata iseseisvalt elama ja ise oma elu korraldama.

Paguluses veedetud aastate kestel on igal mandril, kus leidub suuremal arvul eestlasi, loodud meie vabadusvõitluse organisatsioonid, kes aasta-aasta kõrval oma väikeste võimaluste juures ja koostöös teiste ikestatud rahvastega on püüdnud teha oma parima Balti riikidele tehtud ülekohtu maailma avalikkuse ette viimiseks ning meie maa vabastamiseks võõra ikke alt. Sellel vabadusvõitlusel on olnud tulemusi, kuid ainult püratud ulatuses, kuna meie oleme saanud Ühendriikidelt ja Kanadalt ning sellele lisaks veel mõnelt riigilt kinnituse, et Balti riikide iseseisvust ei ole maha müüdud ja seal valitsevat Nõukogude okupatsiooni tunnustatud, kuid praktiliselt oleme meie oma vabadusvõitlusega jäänud peatuma samasse faasi, kus meie viibisime Teise maailmasõja lõppedes.

Pärast Teist maailmasõda rajati Liitunud Rahvaste Organisatsioon, kelle suureks eesmärgiks oli maailmas tehtud ülekohtu heastamine, enesemääramise õiguse rakendamine ning inimõiguste kehtestamine. Maailmaorganisatsiooni põhialustele on alla kirjutanud ka meie maa okupeerija N. Liit, kuid seni ajani ei ole Moskva astunud ühtegi sammu nende reeglite järele käimiseks ning allaheidetud ja koloniseeritud rahvastele nende õiguste taastamiseks. Vastupidi: N. Liidu surve nendes maades on veelgi tugevnenud ja Balti rahvaid, eriti eestlasi ja lätlasi, ähvardab peagi suure venelaste sisserännu tulemusena omal maal vähemusrahvaks jäämine.

Selle masendava olukorra puhul on eriti põhjust alla kriipsutada, et läänemaailma suurriigid on jäänud möödunud aastatel Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhialuste rakendamise nõudmisel lubamatult passiivseiks ning N. Liitu ja teisi kommunistlikke riike on lubatud maailmaorganisatsioonis manööverdada oma parema äranägemise järele, kusjuures venelaste ja nende käsilaste vägivallategudele ning uuteie okupatsioonidele ja inimõiguste rikkumistele on vaadatud läbi sõrmede.

Tänasel vabariigi aastapäeval on siiski ilmunud meie pilvise vabadusvõitluse taevasse mõned lootusekiired, mis lasevad ennustada paremat ilma ja võibolla isegi päikesepaistelisi päevi. Muudatuse on siin toonud Ühendriikide uus president Jimmy Carter, kes on hakanud N. Liidult ja teistelt raudeesriidetagustelt riikidelt nõudma Helsingi kokkulepete rakendamist põhiliste inimõiguste austamiseks ja nende taastamiseks. Carteri hoiak — kui see jääb püsima — toob põhilise muudatuse Ühendriikide senisesse ettevaatlikusse ja detente poliitikast mürgitatud poliitikasse ning võib panna nii vabas maailmas kui ka raudeesriidetagustes riikides liikvele suured jõud, mis võivad maha murda kommunistlikkude riikide valede ja ülekohtu kindlused. Carteri uus poliitika näiteks kandus juba üle ka Kanada parlamenti, kes mõistis hukka N. Liidu rezhiimi dissidentide arreteerimise pärast ning Carteri julged sõnad on andnud ka uut elujõudu raudeesriidetagustele inimõiguste eest võitlejatele, kes on saanud värsket indu ja energiat oma tegevuse jatkamiseks.

Carteri poliitika tulemusi ja väljavaateid kaugemas perspektiivis on praegu veel võimatu ennustada. Kahtlemata ei hakka seda poliitikat ründama mitte ainult N. Liit oma satelliitidega, vaid ka Ühendriikide ja teiste läänеriikide detente poliitika eestvõitlejad, kes võivad hakata Carterit süüdistama, et ta müüb oma ideaalide arvel maha Ühendriikide reaalpoliitika ja reaalsed huvid.

Kuid — algatus on tehtud ja suur kivi on pandud veerema ja keegi ei tea praegu kui kaugele see kivi veereb. See on kahtlemata üks suuremaid positiivseid samme, mis ikestatud rahvaste huvides viimaste aastakümnete jooksul on astutud, ning meil on põhjust seda meie Vabariigi aastapäeval soojalt tervitada.

K. A.

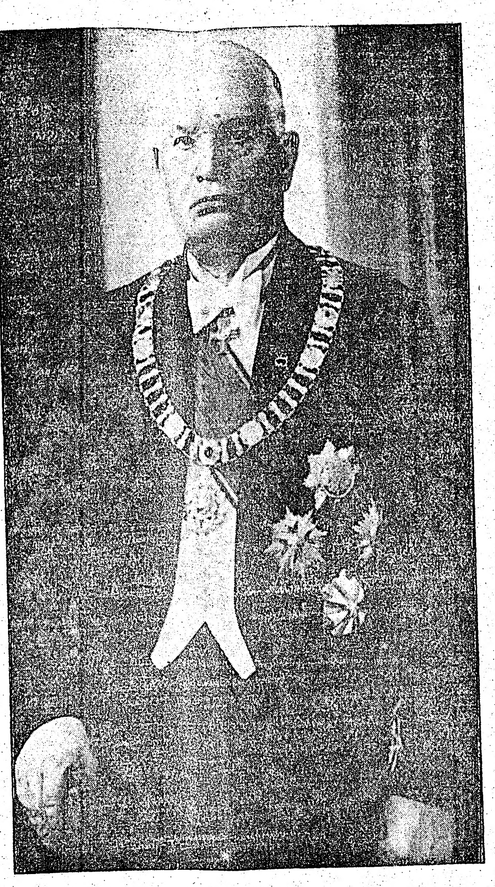

Eesti Vabariigi president Konstantin Päts, kes suri Venemaal kommunistliku rezhiimi vangina. K. Pätsi sünnist möödus eile, 23. veebr. 103 aastat.

Kommentaarid

Kanada peaminister Pierre Trudeau tuli möödunud nädalal Torontos keskkoolinoortele peetud kõnes avalikkuse ette väga huvitava väitega, kinnitades, et kanadalastel puudub patriotism ning et nad on tsüünilised ja blaseerunud oma maa tuleviku suhtes. Peaministri sõnade kohaselt ei tee kanadalased küllalt selleks, et sütitada suurt armastust oma maa vastu ning selle tulemusena inglise keelt kõnelev Kanada ei saa aru Quebecist ja Quebec ei saa aru inglise keelt kõnelevast Kanadast. Kõneledes armastusest oma maa vastu, tõi peaminister eeskujuks Ühendriigid, kus rahvas on uhke oma institutsioonidele ja rahvuslipule.

Peaministri sõnad on kahtlemata põhjendatud ning samad mõtted on vallutanud ka paljusid uusiulnukaid, kes on siia saabunud vanadest homogeensetest rahvusvabariikidest, kus on oma ühine ajalugu, oma traditsioonid ja oma rahvusiikud tõekspidamised. Kahtlemata on Kanadas praegu esinevad väärnähted osaliselt põhjendatud Kanada ajaloost ja kahe nõndanimetatud asutaja grupi — anglosaksside ja prantslaste — omavahelisest võimuvõitlusest, mida paljudest teistest immigratsiooni teel siia saabunud etnilistest gruppidest koosnev „kolmas jõud", kellel on samuti suured teened Kanada ülesehitamisel, on sunnitud lihtsalt pealt vaatama, kuna tal pole raha, võimu ega oma provintsi, mille arvel suurt häält teha.

Kuid Kanada patriotismi puudus ei ole ainuüksi tingitud Kanada okkalisest ja konarlisest minevikust. Esmajoones võiks küsida, mida Kanadas on tehtud patriotismi kasvatamiseks ja noorte hulgas rahvusliku vaimu äratamiseks? Väga vähe. Selline kasvatus peab algama juba varajases nooruses koolides, kus igale lapsele juurutatakse tunne, et ta peab olema maa ja rahva peale uhke ning et ta on valmis seda kaitsma kui see vajalikuks osutub. Selle vaimu kasvatamine jatkub sõjaväes, kus iga noor teeb läbi sõjaväeteenistuse ja teda valmistatakse nii vaimselt kui füüsiliselt ette oma ilusa ja suure maa kaitsemiseks. Kui Kanada lippu vähe austatakse, siis puuduvad selleks austamiseks traditsioonid, mis samuti tulevad luua ja mida tuleb maastmadalast igasse kanadalasesse kasvatada. On päris selge, et nii kaua kui Kanada rahvuslippe kasutatakse bensiinijaamade dekoratsiooniks, ei teki lipu vastu ka väärilist aukartust ega austust.

*

Läbirääkimised Rodeesia küsimuse lahendamiseks on jooksnud ummikusse. Ettenähtud plaani kohaselt pidid valged jääma sõjaväge ja valitsust kontrollima kuni võim on täielikult valgetelt mustaaele üle antud ning valgete julgeolek kindlustatud. Mustad ei olnud sellega nõus, et valged jäävad üleminekuperioodil olukorda kontrollima ning Rodeesia peaminister Ian Smith omakorda ei saanud nõustuda võimu kohese üleandmisega mustadele, kuna keegi ei suuda sel juhul garanteerida valgete julgeolekut.

Võimu kiirel üleandmisel mustadele on risk käegakatsutav ja kolossaalne. Keegi ei oska ennustada, kes kujuneb Rodeesia uueks valitsejaks ja millised on selle mehe tujud, ambitsioonid, sümpaatiad ja antipaatiad. Need võivad olla väga komplitseeritud, nagu näeme seda praegu Ugandas. Nii mainib Amnesty International, et Ugandas on musta diktaatori Idi Amini võimutsemise päevil mõrvatud 50.000 kuni 300.000 inimest. Kes annab selleks garantii, et Rodeesias ei pääse võimuohjade juurde mõni teine samasugune maniakk ja usurpaator?

AMI

Jaan Tõnisson - eesti rahvustunde ärataja

Selle pealkirja all avaldab Soomes, Tamperes ilmuv „Aamulehti" eesti tuntud riigimehest viieveerulise artikli, mille autoriks on Esmo Ridala. Ta annab sissejuhatava pildi eestlaste olukorrast eelmise sajandi lõpul, kus lootusetus hakkas inimeste meeli masendama ja kuhu murde tekitajana tuli Jaan Tõnisson, kes suutis äratada rahvas teadvuse rahvuslikust omapärast, neid julgustada raskusis ja organiseerida tegevust mitmesugustel aladel.

Autor annab pilgu J. Tõnissoni päritolule, ta sünnikodule ja hariduslikule teekonnale, mis lõppes ülikooli lõpetamisega 1892. a. detsembris. Tema avaliku elu tegelase töö algas 1893. a. jaanuaris kui temast sai Tartus ilmuva „Postimehe" toimetaja. See töö kestis ainult selle aasta sügiseni, siis oli ta laulupidude korraldajaks ja hiljem ametnikuks Oreli linnas Venemaal.

Kodumaa siiski vajas teda ja ta lähemad sõbrad organiseerisid talle töökoha, nii et ta 1896 võis tulla tagasi Tartusse „Postimehe" juurde.

Varsti saigi leht tema omanduseks.

Siit algaski aeg, mida tuntakse Tartu renessansi nime all. Ta alustas oma lehes eestlaste rahvustunde äratamist, ta soovitas kõikjal eesti keelt kasutada. Ta ise rääkis kõikjal oma ema keelt ja kui ta kord Kuressaares sõpradega restorani läks ning eesti keelt rääkis, tuli peagi ettekandja, kes käskis neid lahkuda kuna „siin räägitakse ainult saksa, vene ja prantsuse keelt."

Oma kirjutustes Tõnisson arvustas karmilt nii venelasi kui ka sakslasi ja läks kahe valitseva rahvaga tülli.

Tema julgus ja võitlusvalmidus kujundas aga temast sellise eeskuju, mida sel ajal hädasti vajati.

Ta organiseeris mitmeid seltse ja ühinguid, neist eriti märkimisväärne oli karskusliikumise alustamine, kuna alkoholism oli möödunud aastasaja lõpul ja uue algusel eesti ühiskonnas raskeimaks probleemiks.

Edasi autor vaatleb ajajärku, mil Tõnissonile ilmus Tallinnas võistleja, kellega ta ligi poolsada aastat pidas ägedat võitlust. See oli Konstantin Päts, kes oli uue ajalehe „Teataja" peatoimetaja. Oma tegevuse algul proovis Päts otsida koostöövõimalusi ka Tõnissoniga, aga sellest sõprusest ei tulnud midagi välja.

Kuigi Tõnisson oli Pätsist ainult kuus aastat vanem, oli ta endale eesti ühiskonnas juba mõjuka koha leidnud ja ta pidas Pätsi uustulnukaks, kes tuli teda tema tööväljal segama.

Pealegi oli nende kahe mehe mõttemaailm erisugune. Tõnisson hindas aatelisust rahvusliku ja kodanliku ideoloogia eesmärgina; Päts selleasemel oli veendunud, et eelkõige tuleb eestlaste majandus panna kindlale alusele. Ta oli praktiline poliitik ja oli selletõttu valmis koostööks ka sotsiaaldemokraatidega kuigi ta ise oli radikaalne kodanlane.

Ka Tõnissoni ja Pätsi iseloomud olid erisugused. Tõnisson oli äge ja impulssiivne võitleja. Päts selle asemel rahulik ja kaaluja.

Lisaks esitas Tõnisson suhteliselt rikast Lõuna-Eestit ja Päts vaest Põhja-Eestit.

Aastakümnendid kestis äge võistlus Tartu ja Tallinna vahel, mis aigas 1901.

Edasi vaadeldakse revolutsiooniaastaid 1905—06. Tõnissoni suhtumist revolutsiooni ja ta tegevust ühe rahvakogunemise juhatajana Tartus. Pärast mõisate põletamist järgnes karistusaktsioon ja Tõnisson käis Peterburis Vene siseministri juures vastulauset esitamas, kusjuures sellesse suhtuti väga jahedalt. 1906. aastal valiti Tõnisson Vene duumasse Eesti Rahvusmeelsete arengupartei esindajana.

See tema poolt asutatud partei oli sellal ja veel pärastki ainus Eestis lubatud partei.

Duumas ta oli kadettide parteis, ehkki kuulus ise neist paremale. Duuma saadeti peagi laiali. Paljud selle liikmed esitasid vastulause duuma hajutamise vastu nn. Viiburi märgukirjas. Ka Tõnisson kirjutas sellele alla ja pidi selle eest kolm kuud vanglas istuma. Aga vabanedes oli ta jälle rahvuslikult tähtsaid algatusi organiseerimas, nagu Vanemuise teatri ehitamine ja Tartusse eesti tütarlaste kooli asutamine. Kui Tõnisson katsus endale kohta leida Tallinnas, siis ebaõnnestus see täielikult, kuna Pätsi mõju oli suur ja tallinlased ei soovinud, et neid juhitakse Tartust.

Eesti Vabadussõjas oli ta kaastegev märgatava panusega. Kui sakslased vallutasid 1917 Riia ja ähvardasid Eestit, siis Tõnisson tõstis esimesena Maanõukogus üles mõtte, et Eestis tuleks luua riikide liit Skandinaavia maade eeskujul.

Samal sündmusterikkal siigisel Tõnisson pidi kannatama kommunistide tagakiusamise tõttu. Ta oli kahel korral nende käes vangis. Rahva poolehoid talle oli siiski nii suur, et teda ei juletud surmata.

Teisel korral eesti kommunistide juht Viktor Kingissepp saatis ta maalt välja.

Tõnisson siirdus Soome kaudu Stokholmi ja sealt edasi Kopenhaagenisse, kus ta alustas diplomaatlikku tegevust Eesti iseseisvuse eest. Peagi ühinesid temaga grupp teisi eesti poliitikuid, kes moodustasid Eesti välisdelegatsiooni. Selle tegevus toimus peamiselt läänеriikides ja ühendust võeti ka Berliiniga, aga vahepeal olid sakslased juba vallutanud Eesti ja Saksamaa ei tahtnud midagi kuulda Eesti iseseisvusest.

Tõnisson tuli 16. nov. 1918. tagasi Tallinna. Ta sai Eesti ajutise valitsuse portfellita ministriks, kelle ülesandeks oli eesti sõjaväe organiseerimine.

Kuid üheksa päeva hiljem saatis valitsus ta Soome ja Londoni kaudu Pariisi rahukonverentsile.

Ta oli vihane, kuna ta arvas, et teda taheti „eest ära liikata".

Ta tuli tagasi kodumaale järgmise aasta veebruarikuul, võttis osa Asutava Kogu valmistest, kus ta valiti rahvaerakonna saadikuks ja sai peagi selle järgi Otto Strandmanni valitsuse välisministriks.

See pikk artikkel Eesti riigimehest ajalehe 1976. aasta viimases numbris on huvi pakkuv, samaaegselt aga kirjeldab see eestlaste pürgimusi võõraste alt vabanemiseks ja iseseisva riigi rajamiseks.

JAAN TÕNISSON

Kennedy mõrvar hüpnotiseeriti?

WASHINGTON — Ühendriikide psühholoog dr. Martin Schorr on tõstatanud küsimuse, kas Ühendriikide presidendi John Kennedy ja senaator Robert Kennedy mõrvarid Lee Harvey Oswald ja Sirhan Sirhan ei olnud mõne välisriigi spetsialistide poolt hüpnootilisel teel viidud nii kaugele, et nad oma ohvrid mõrvasid. Dr. Schorr väitis, et kongressi uurimiskomisjon peaks nende võimalustega tõsiselt arvestama, eriti kuna Warreni komisjon tegi kindlaks, et Oswald viibis Minski haiglas, kus venelased sooritasid temaga katseid ajutegevuse stimuleerimiseks elektrivooluga. Dr. Schorr mainib, et Oswald viibis kurgumandlite operatsiooni ettekäändel 11 päeva Minski haiglas, mis tundub väga salapärane, kuna see operatsioon on väga lihtne ja ei võta kunagi nii kaua aega.

TEISED LEHED

Eesti laul Rootsi raadios

Rootsi Raadio ühe sooviprogrammi koostaja pöördus Reet Hendriksoni sisselauldud „Pill' oli helle" plaadi saamiseks Välis-Eesti poole. Kuna plaat on müügilt lõppenud, sai Välis-Eesti plaadiarhiiv siin abiks olla. Jutuajamisel vastav toimetaja märkis, et Rootsi Raadio soovikontsertide korraldajad on üldiselt imestanud, kui vähe on eestlaste seas eesti muusika esitamise soovijaid. Nende arvates saab siin põhjuseks olla vaid eesti kuulajaskonna assimileerumine rootsi ühiskonnaga ja sellest tingitud vähene huvi eesti muusika vastu. On see tõesti nii või ei? Eesti kuulajaskond pole avastanud, et taoline võimalus eesti muusika tutvustamiseks leidub. Loodame paranemist selles, kuna taotleme ju oma saadete korraldamist. Kuid samal ajal valitseb Rootsi raadios mulje, et seda pole vaja, kuna eestlased on juba rootsistunud.

„VÄLIS-EESTI"

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

VALVEARST NÄDALALÕPUL

26. ja 27. veebr. on valvearstiks dr. Sauks, tel. 461-0912.

Eesti Komitee auhind kolmele näitlejale

STOKHOLM — Eesti Komitee juhatus otsustas anda Eesti Komitee 1977-nda aasta kultuuriauhinna näitekunstnikele Agnes Lepp-Kaasikule, Signe Pinnale ja Lensi Rõmmerile.

Kõik kolm on paguluse raskustes oludes ja suuremalt osalt igapäevase töö kõrval töötanud lavastajatena, hoides aastakümnete vältel alal eesti teatritraditsioone vöörsil.

Nad on sel puhul kasvatanud üles uue põlvkonna näitlejaid, kes huvi ja innuga on asunud jätkama vanema põlvkonna tööd meie teatrilaval.

Auhinnad antakse üle Eesti Komitee Asemikukogu koosolekul pühapäeval, 13. märtsil hotell Sheratonis.

Möödunud neljapäeva õhtul toimus Peetri kiriku ruumes T. E. Naisseltsi teine küpsetamisõhtu. Kui esimesel olid päevakorras pärmiga tehtud taignad, siis seekord demonstreeriti pärmita taignast tehtud kooke ja küpsiseid. Osavõtjaid oli 60 ümber, loengu koos demonstratsiooniga pidas Susanne Kolga, kuna kooke olid toonud ka Adele Demidov ja Nora Valter. Pildil küpsetajad ja T. E. Naisseltsi juhatuse liikmeid, vasakult Adele Demidov, Meeta Puhm, Susanne Kolga, Hilja Kütt, Malle Laansoo, Maimu Purje, Nora Valter ja T. E. Naisseltsi esinaine Heljo Novek.

Foto: Ilme Lillevars

Tervitusi Eesti Vabariigi aastapäevaks!

GM REIN KOPPEL
CHEVROLET · OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Eestlane Tshiilist põgenikuna Rootsi

Reinhold Osko-Randmeri seiklusrikas elukäik

STOKHOLM (EPL) — Kui kolme aasta eest Rootsi võttis vastu põgenikke Tshiilist, siis selgus varsti, et põgenike hulgas on ka üks eestlane oma perekonnaga. Peagi tekkis tal raskusi põgenikelaagris, kuna Allende „kindla värvusega" pooleho idjad ei tahtnud eestlast „omaks " tunnistada ja kahtlustustest tekkis tagakiusamine.

Samasugune kius oli tekkinud tema vastu Tshiilis võimu ülevõtmisel vastaspoole, s. o. sõjaväelaste juures, kes pidasid Eestis, s. o. „Moskva lähedal" sündinud meest, kes mägedes ringi sõitis kukutatud valitsuse teaduslikumetsmesilasprogrammi teostajana, omakorda mingiks „spiooniks", nii et ta oli sunnitud kaitset otsima Argentiina saatkonnas.

Ja nii sattuski ta rootslaste põgenike vastuvõtu-programmi.

Nüüd on ta Rootsis jalad alla saanud ja peab Söderköpingis mesilasi. „Ma ei ole kunagi ennast seganud poliitikasse," kinnitab ta Eesti Päevalehele.

Kuna tegemist on huvitava inimesega, kel on omaenda filosoofiline missioon, mida ta ka Rootsis on propageerinud, siis on rida rootsi ajalehti temast kirjutanud ja teda intervjueerinud. Reinhold Osko on tema filosoofinimi, tegelikult seisab passis Reinhold Osko-Randmer.

Tema leiab, et inimkonna pääseteeks harmooniale ja rahule on supertsivilisatsioon, milleni viib teadus ja demokraatia, kus iga tegevuse aluseks on motiiv, miks seda tuleb teha — ta nimetab oma vaateid selle pärast „motiivifilosoofiks".

— Tehnoloogiliselt on meie tsivilisatsioon kõrge, ütleb Reinhold Randmer, sealjuures ei ole inimkonna poliitilised meetodid edasi läinud — need on umbes samad, mida kasutati vanade roomlaste ajal.

On vaja uut filosoofiat, et viia ka seda inimkonna „teist poolt" tasakaalu tehnilise eduga, et selle kaudu jõuda maailmarahuni.

Inimene põeb egoismi haigust, mis on aga parandatav, kui inimene leiab vajalikud motiivid. Randmeri arvates on parimini funktsioneerinud vanade kreeklaste ühiskond ja demokraatia. Platon on üks tema ideaale.

Reinhold Osja-Randmer ütleb, et ta elu on olnud suur seiklus. 1943 põgenes ta Eestist (ta on sündinud Narvas) Soome ja sealt edasi Rootsi. Töötas maamõõtja abiilisena Lõuna-Rootsis. Igatsus „suure maailma järele" ja kartused 1946. a. baltlaste väljaandmise ümber viisid ta 1946 Brasiiliasse destineeritud kaubalaeva pardal — jänesena.

Pärast 15-päevast rõdusolekut „Samelandi" päästepaadi puldani all julges ta end meeskonnale näidata. Ta töötas end üles samal laeval ja astus maale Rio de Janeiros.

Nii algas ta elu Brasiilias, kus ta Sao Paulos abiellus sealse vana asuka Pustaki tütre Marie-Elisega, kellega ta nüüd koos vahepeal sündinud lastega ka oma elu Rootsis elab.

Keeleandelisena on ta omandanud vahepeal mitmeid keeli (ta kõneleb kaheksat), pidanud mitmeid ameteid ja läbi käinud Lõuna-Ameerika ja ühiskonna tippinimestega.

Randmer näitab mh. brasiilia parlamendiistungi protokolli, kus ta külalisena on tutvustanud oma filosoofilisi ideesid. Ta kutsuti nimelt ühenduses Brasiilia avalikkuses tähelepanu äratanud artiklite, raamatute ja esinemiste tõttu esinema ühe parlamendi liikme poolt.

1969. a. läks Randmer Brasiiliast Paraguaisse, sealt Argentiinasse. Vahepeal oli ta end pühendanud looduse probleemidele, eriti ökoloogiale, kus ta erilist huvi päivis tiks metsmesilase liike. Ja selle metsmesilase eksperdina palgatigi ta Tshiilisse, kus ta sattus sündmuste jalgu.

Nüüd on tal tagasijõudmisega Rootsi 53-aastasena eluseiklus-te esimene ring täis. Ta on palju kirja pannud üleelatust fantastilistes võõrastes miljöödes — kord eesti, kord portugali, kord inglise keeles. „Võibolla saab sellest kord raamat kui ma neile kildudele leian ühise nimetaja ja ühise keele", ütleb Reinhold Osjo-Randmer ise, endine eesti, nüüdne tshiili põgenik Rootsis.

(EPL/K).

Lühiuudiseid kodumaalt

Juba 1. novembril peetud istungil kinnitati Tartu uue autoteesilla täpsustatud projekt. Sild ehitatakse Ropka tööstusrajooni ja Anne elamurajooni vahele, ulatudes üle Emajõe ja veespordikanali. Silla pikkus on 488 m ja laius 22 m.

*

8. jaanuaril algas Eestis partide ja teiste kohalejäänud veelindude rahvusvaheline taliloendus. Kõik andmed lindude liigi ja arvu ning vaatluspaiga ja vaatluskuupäeva kohta tuli saata Zooloogia ja Botaanika Instituudile, kes pärast 23. jaanuari asus kokkuvõtte tegemisele.

*

Tuleval suvel toimub kodumaal suurejooneline koolinoorte laulu- ja tantsupidu. Peole võetakse esinejatena vastu 26 000, soovijaid on aga 37 000, nüüd on asutud võistluse korras parimate väljavalimisele.

Õp. Töldsepp Rootsi piiskopkonna aastaraamatus

Elmar Töldsepp, hiljuti pensioneeritud rootsi kiriku eestlasest praost Gotlandilt, esineb Visby piiskopkonna aastaraamatus kolleegi praost Erik Björlanderi intervjuus, kus ta jutustab oma elukäigust kolme saare kirikuõpetajana: Saaremaal, Ingaröl ja Gotlandil.

Ta selgitab ühtlasi, miks eesti vaimulikud pidid oma kodumaalt põgenema koos paljude kaasmaalastega. Praost Töldsepp, kes praegu edasi teenib eesti kirikus, asus pensioneerimisel elama Stokholmi külje alla Gustavsbergi, oma kunagise koguduse Ingarö otsestele lähistele.

Viirlaidi raamat silmade avajaks

Kuigi Arved Viirlaidi „Ristideta haudade" ingliskeelne väljaanne ilmus juba mitme aasta eest levib see ikka ja toob maailma inimeste silmade ette eestlaste raskeid kannatusi ja kaotusi, aga ka ohvrimeelset isamaaarmastust. Jaanuaris on kirjanikule tulnud vastuseid mitmelt maailmas tuntud isikult, kes tänavad saadetud raamatu eest ja annavad mõneti ka omapoolse hinnangu kirjandusteosele.

Üks kiri on saabunud uue Ühendriikide presidendi Jimmy Carteri abikaasalt Rosalynn Carterilt, kes on selle raamatu saanud oma venna eestlaselt abikaasalt Aino Smith'ilt.

Teine kiri on saabunud Inglise konservatiivide juhilt Margaret Thatcherilt, kes sai raamatu enne jõulupühi ja lootis, et saab pühade ajal süveneda raamatusse.

Kolmas kiri on „Rhodesia & World Report" nimeliselt ajakirjalt Salisburyst, Rodeesiast. Tänatakse kahe saadetud raamatu eest, millest üks on asetatud raamatukogusse ja teine oli laenatud ühele kolleegile, kes oli pärit Leedust. Viimane on öelnud, et see raamat muudab ta meeleolu nii raskeks, et ta saab seda vaid vähehaaval lugeda. Kirjutaja, Ian G. Anderson aga iseloomustab oma arvamuses, et „see on olnud silmade avaja" ja ütleb autorile, et „te olete teinud suure teene oma maale ja ma soovin sellele laia levikut; see kannab sõnumit, mida peaks kuuldama kõikjal maakeral".

Hamiltoni koguduse töö normaalsetel radadel

HAMILTON (VE) — Hamiltoni koguduse täiskogu koosolek peeti 13. veebruaril rohkearvulise liikmete osavõtul. Koosolekul konstateeriti, et möödunud tegevusaasta oli erakordselt raske, mis oli tingitud õp. A. Kivisiku haigusest ja surmast ning uue õpetaja otsimisest ja valimisest.

Koosolekul kinnitati, et nüüd on nenoest raskustest üle saadud ja et uuel tegevusaastal koguduse töö laabub rahulikult ja normaalselt. Nenditi, et erakordsel ajad on nõudnud koguduselt ka erakordseid kulutusi, kuid aasta lõpuks jõuti kassa läbikäik 18.500 dollarit siiski tasakaalustada ning aruanded selle kohta kinnitati üksmeelselt.

Ka surmajuhtumite poolest oli möödunud aasta erakorraline, viies surnuaiale 9 koguduse liiget, kuna harilikult on see arv olnud 3—4 inimest aastas.

Kogudusel oli aasta lõpul 527 leeriskäinud liiget, kellest 410 kogudust majanduslikult toetasid.

Koguduse juures töötab pühapäeva- ja täienduskool pr. I. Tamme juhatusel ja naisring pr. I. Kaasiku juhatusel, kelle loterii ja perekonnaõhtu korraldamisel saadud tulu oli tõhusaks abiks eelarve tasakaalustamisel. Leeriõpetus on käimas Hamiltonis ja Kitcheneris.

Koguduse tööd juhib õpetaja kõrval 9-liikmeline nõukogu, kuhu igal aastal valitakse kolm uut liiget järgmiseks kolmeks aastaks. Seega uueneb nõukogu pidevalt ja töö kulgeb sujuvalt. Tänavu valiti uute liikmetena Ludvig Wahtras, Jüri Müür ja Arnold Himma, ning rev. komisjon kolmeliikmelisena, V. Gutman, E. Landers ja L. Ploom. Lisaks neile valiti veel nõukogu juurde Kitcheneri esindajana I. Jõgi.

Kogudusel on Hamiltoni Metsakalmistul koondatud matuse koht 50 hauaplatsiga, mis kõik on juba liikmetele müüdud.

Kuna Metsakalmistul on avamisel uus sektsioon, kuhu võimalik on osta koguduse nimele suuremal hulgal matuseplatse, siis koosolek volitas juhatust seda olukorda selgitama ja võimaluse korral kuni 50 hauaplatsi koguduse nimele ostma.

Arutati eelarvet, tegevuskava, liikmemaksu ja kiriku üürimise küsimusi ja kiideti heaks juhatuse poolt esitatud kujul.

Lõpuks õpetaja tänas koguduse nõukogu, eriti aga esimeest Victor Gutmani, ennastsalgava ja pingerikka töö eest koguduse elu normaalsetele radadele tagasiviimise eest, mida koosolek võimsa aplausiga täiendas.

5. detsembril möödunud aastal uueks koguduse õpetajaks valitud Tõnis Nõmmik kinnitati oma ametisse Ida-Kanada sinodi poolt.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $60.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

MANALASSE VARISENUD ARMAST VENNA- JA ONUNAIST

SALME KALEP'it

sündinud Pool
surnud 16. veebruaril 1977 Pärnus

mälestavad vaikses leinas

LINDA JÜRISSON
INGE ja JAAN KUUTAN perekonnaga

PUHKA RAHUS ARMAS SÕBER

VICTOR REBANE

Mälestavad leinas

PEETER JÖGIS abikaasaga
AKSEL LEPP perekonnaga
ANTS MÄLBERG perekonnaga
LEO SAAR perekonnaga
EVALD TUTSU abikaasaga

MEIE ARMAS VILISTLANE

VICTOR REBANE

Sündinud 29. juunil 1910 Eestis
Surnud 16. veebruaril 1977 Hamiltonis

Sind mälestab sügavas leinas

Korporatsioon REVELIA

ARMAS VILISTLANE

VICTOR REBANE

Sündinud 29. juunil 1910 Eestis
Surnud 16. veebruaril 1977 Hamiltonis

Sind mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

ARMAS

VICTOR REBANE

Sind mälestavad

JAAK TRIEFELDT senior ja
JAAK TRIEFELDT juunior
perekondadega

HEAD KAUAAEGSET TUTTAVAT

TAIMI KRUUSMAA'd

mälestab

ARTUR EDASI

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1498

Pühitseti Leedu Vabariigi 59. aastapäeva

Leedu ühiskond Kanadas pühitses nädalavahetusel Leedu Vabariigi 59. aastapäeva. Leedu aastapäeva tähistamiseks toimus reede õhtul Torontos Leedu kiriku saalis Leedu Ühiskonna Kanadas poolt vastuvõtt, millest võtsid osa parlamendiliikmed dr. S. Haidasz ja prl. A. Nicholson, Toronto linnavalitsuse esindajaid ja arvukalt rahvusgruppide esindajaid. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindasid vastuvõtul abiesimees L. Leivat ja juhatusliikmed V. Raiend ja Eneri Taul koos õp. A. Tauliga.

Pühapäeval peeti Leedu Ühiskonna Toronto osakonna korraldusel Mississaugas asuvas Leedu Majas suurem kontsert-aktus. Külaliskõnelejaks aktusel oli Ontario kohtuminister R. Roy McMurtry. Aupeakonsul I. Heinsoo ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas poolt tervitas leedulasi EKN juhatuse liige Eneri Taul. Aktuse kontsertosas esitasid tantsurühm „Atzalynas" Torontost ja tüdrukutekoor „Aidas" Hamiltonist sisuka kava.

„Üle keskea" 3. märtsil Eesti Maja suures saalis

Neljap., 3. märtsil toimuvad „Üle keskea" loengud Toronto Eesti Maja suures saalis kuna teema on väga akuutne meie praeguses ühiskonnas — odavamad korterid, elu vanadekodus ja eestlaste oma elamuteprojekt Scarboros. Kõnelevad Peeter Lepik — Ontario korterimajade poliitika kujundamise peanõunik, Raivo Aberman — Oshawa 450 voodiga vanadekodu administraator ja Eesti Abistamiskomitee juhatuse liige Julie Herma.

Suur tähelepanu skautide näitusele

Montrealis toimus laupäeval, 19. veebr. Queen Elizabeth hotellis skautide näitus, kus anti üldpilt mitmesuguste skaudirühmade tööst ja tegevusest. Montreali eesti skaudid olid välja pannud oma kuuisa laserpüssi, maailmakuulsaid tagajärgi lasknud võistluspüssid ja laskeauhinnad, eesti skautide märgid ja mitmesugused skautlust tutvustavad esemed. Samal ajal noored jagasid välja EKN poolt kirjastatud broshüüri Eesti kohta.

Eestlaste väljapanek oli näituse suurim ja äratas ilmselt publiku huvi. Umbes 1500 inimest proovisid nende laserpüssi. Samal ajal paljundati siiditrüki masinaga kohapeal laskelehti, kus püssi proovija sai kaasa võtta oma lasketagajärjed ja kus lehele oli jäädvustatud ka kirjeldus eestlastest.

Näituse väljapanekute korraldamisel olid kaastegevad M. Pedriks oma kolme pojaga, H. Altosaar, Hille Sütt ja E. Ruberg abikaasaga.

Rene Levesque vastu ei tõstetud süüdistust

MONTREAL — Ametlik kohtuarst Maurice Laniel mainis, et Quebeci provintsi peaminister Rene Levesque ei ole kriminaalselt vastutav 62-aastase Edgar Trottier'i surmas, kellele Levesque oma autoga otsa sõitis ning kes sai surmavaid vigastusi. Laniel mainis, et seda arvestades ei ole selle vahejuhtumi puhul avalik uurimine vajalik. Arstid avastasid, et surmasaanud Edgar Trottier'i veres oli palju alkoholi, kuid politseivõimud ei pidanud pärast õnnetust vajalikuks kontrollida, kas peaminister Levesque oli tarvitanud alkoholi või oli ta kaine.

New Yorgi noortekoor Esto-Atlantis esines äsja Torontos toimunud Noortekooride Laulupäeval. Koori ees energiline koorijuht Maaja Duesberg-Roos.

Foto: Ilme Lillevars

Esto-Atlantis Torontos

Vaevalt oleks kirjanik Aarand Roos oma raamatut Esto-Atlantis Rootsis kirjutades võinud mõelda, et ta teos inspireerib samanimelise noortekoori loomist New Yorgis, mis omakorda annab tõuke Noortekooride Laulupäeva ellukutsumisele Torontos. Ometi on mõlemad teoks saanud, mida ilmekalt tõendasid Esto-Atlantise Noortekoori kaks hiljutist esinemist Torontos: laup., 12. veebr. St. Lawrence Centre'is EKK raames Noortekooride Laulupäeval ja järgmisel päeval Vana-Andrese kirikus kontsertjumalateenistusel, koori andeka asutaja ning dirigendi Maaja Duesberg-Roosi juhatusel.

St. Lawrence Centre'i kontserdil täitis Esto-Atlantis kava esimest poolt, esitades J. Aaviku, A. Vedro, R. Pätsi, K. Raidi, R. Tobiase ning M. Härma koorilaule. Nimetatud autorite koorilaule oleme harjunud paguluses kuulma ealiselt vanemailt ning kogult suuremalt kollektiividelt. Selletõttu asetas Esto-Atlantis isikupärase pitseri reale tuntud eesti lauludele, mida üldjoontes iseloomustasid kiiremad tempod, muusikaliselt kompaktsem tõlgitsus ja heledam koloriit. Suurema osa laulude puhul tulid loetletud komponendid asjale kindlasti kasuks, mõne üksiku juures tundsime aga puudust orelikust massiivsusest ja diktsiooni selgusest. Ka tuli lõpupoole ette vajumisi. Neid puudusi kattis aga osavalt koori ja selle juhi nooruslik entusiasm, mis hakkas eriti leegitsema rahvalaulu „Kuri perenaine" ettekandel. Klaverisaatjana andis tõhusa panuse lauludele pianist E. Veski.

Kava teises pooles esitasid Hamiltoni Helletajad E. Rammo klaverisaatel kaks kompositsiooni, millest peaks esile tõstma O. Kopvillemi „Lastelaulude" värskeid harmooniaid. Helletajatele järgnesid ühendnaiskooride kolm laulu, mida juhatasid G. Mitt, E. Veski ja O. Kopvillem. Jällegi võitlesid koorijuhid vajumisega.

Lõpuks ridastus lavale ühendsegakoor J. Kiviku, E. Purje, K. Kuuskne-Veski ja M. Duesberg-Roosi taktikeppide all. Arvukas ühendkoori lauljatepere täitis edukalt massiivsuse lünga, millest programmi esimeses pooles osalist puudust tundsime. Ent taas tulid uuesti kuuldavale diktsiooni defektid.

Vana-Andrese kirikus laulis Esto-Atlantis F. Schuberti, K. A. Hermani, M. Hermani, R. Tobiase ning J. Aaviku koorikompositsioone. Ka kuulsime ühe soololaulu ning ingliskeelse dueti. Orelil saatis Ch. Kipper.

Vastne Esto-Atlantise külakost tõendas ja toetas uuesti praegu käimasolevat eesti noorte kultuuriliist-rahvuslikku ärkamist, ühtlasi osutades selle positiivse nähtuse mõningatele puudujääkidele. Üks viimastest on kahtlematult repertuaari küsimus. Tõsi, tundkem rõõmu ellukutsutud noortekooride üle, kuid ärgem unustagem — noortekoorid vajavad noortelaule. Laule, mis on kaasaegselt leidlikud riitmikad ja harmooniliselt huvitavad. Need elemendid puudusid nii St. Lawrence Centre'is kui ka Vana-Andrese kirikus. Küll olid aga mõlemad aulad täidetud tänulikkudest ja kaasakistud kuulajatest. Palju tänu teile noored lauljad!

—r.

Tähelepanu eesti graafikanäitusel

Eesti graafika näitus, mis avati Torontos Richview raamatukogus on leidnud lajaldast tähelepanu linnaosa ajalehes. Nii kirjutab „The Etobicoke Advertiser-Guardian" oma 2. veebr. numbris näitusest ja tõstab esile linnaosa raamatukogu süsteemi, mis kõige muu kõrval võimaldab ka kunstinäituse korraldamist. Vaadeldes eesti graafikat ajakirjanik leiab, et eesti graafika on seotud müstilise looduse tunnetusega ja jätab akuutse rahvusliku identsuse tunde. Kõik tööd on loodud viimasel aastail. Värvi on kasutatud väga ökonoomselt, aga mustvalges on kasutatud kõik võimalused.

Samas numbris avaldatakse ka kaks suurt fotot, ühel Ruth Tulving oma litograafiliste tööde ees, teisel Abel Lee üht tööd seinale riputamas.

Nädallehe järgmises numbris, 9. veebr. toodi ülevaade eelmisel päeval olnud laudkonnavestlusest. Artiklis öeldakse, et Eda Sepp on seletanud, et näitus on kahe eesmärgiga. Esiteks suurema tähelepanu suunamine graafilisele kunstile, teiseks Eesti Kunstide Keskus soovib teha Kanada ühiskonda teadlikuks eesti kunsti osast Kanada kultuurielus.

Edasi tuuakse iga eesti kunstniku osas eluloolisi andmeid ja nende seniseid saavutusi kujutavkunstilisel alal.

*

Näituse puhul on välja antud ka kataloog, mille on kujundanud Peeter Sepp, teksti kirjutanud Eda Sepp, toimetuslikuks nõuandjaks olnud Mare Tiido. Selles on iga kunstniku kohta eluloolisi ja loovtöösse puutuvaid andmeid, esitatud tööde nimekiri ja Eesti Kunstide Keskuse organisatsiooni kirjeldav kirjutus.

Tass kritiseerib

MOSKVA — N. Liidu ametlik teadeteagentuur Tass, mis viimasel aastal pidevalt on atakeerinud „Vaba Euroopa" ja „Radio Liberty" raadiosaateid, laiendas oma kriitika nüüd ka „Ameerika Hääle" saadetele, mis laseb oletada, et venelased kavatsevad hakata „Ameerika Hääle" saateid segama. Tassi kommentaator Juri Kornilov kinnitas, et „Ameerika Hääl" on kujunenud Ameerika imperialismi võimsaks hääletoruks. Kornilov oli eriti pahane „Ameerika Hääle" saadetele, et need on pühendanud suurt tähelepanu inimõiguste küsimusele N. Liidus. N. Liit lõpetas „Ameerika Hääle" saadete segamise kolm aastat tagasi tol ajal oma haripunktile jõudnud detente poliitika raames.

Filatelistidele

Järgmine filatelistide kokkutulek toimub neljapäeval, 3. märtsil kell 7.30 õhtul Eesti Majas ruum nr. 10.

Läti lilleäri

Vesus

LILLED IGAKS SÜNDMUSEKS
Kojuviimine Metro-Torontos • Lillede saatmine välismaale
231 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6
Tel. äris 534-4645, kodus 533-4037
A. PUTNINS

MEIE IGA-AASTANE

SUUR VÄLJAMÜÜK

ON ALANUD

20% HINNAALANDUST

väljaarvatud suusad ja suusavarustus

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. • TELEFON 483-6650
AVATUD: esmaspäeval, teisipäeval, kolmapäeval 10—6, neljapäeval, reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30

Laulupäeval.

me Lillevars

Ent taas tulid
ktsiooni defek-

kus laulis Es-
erti, K. A. Her-
R. Tobiase ning
positsioone. Ka
laulu ning ing-
elil saatis Ch.

ntise külakost
uuesti praegu
noorte kultuuri-
kamist, ühtlasi
itiivse nähtuse
jääkidele. Üks
lematult reper-
Tõsi, tundkem
d noortekooride
unustagem —
ad noortelaule.
asaegselt leidli-
harmooniliselt
elemendid puu-
rence Centre'is
ese kirikus. Küll
aulad täidetud
kaasakistad kuu-
nu teile noored

—r.

„Sõnasild kodumaale" 6. märtsil

Pühapäeval, 6. märtsil, kell 3 p. l. toimub Eesti Maja suures saalis eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldusel traditsiooniliseks saanud „Sõnasild kodumaale". „Sõnasilla" kavas antakse lühiülevaateid Kanada eestlaste tegevusest mitmesugustel aladel.

Kava alguses on palvus õp. O. Puhm'ilt, millele järgnevad sõnavõtud aupeakonsul I. Heinsoo, EKN-u esimehelt U. Petersoo, toimetaja K. Arro, Täienduskooli koolikomitee esimehe H. Lupp'i, dr. J. Roosi, maestro R. Toi ja EKN-u rahvuskultuuri komisjoni esimehe S. Ehverti poolt. Sõnavõtud vahelduvad muusikaliste ettekannetega.

Kava muusikalises osas esinevad Toronto Eesti Meeskoor Harri Toi juhatusel ja solistid. „Sõnasilla" kava antakse Ameerika Hääle kaudu edasi okupeeritud kodumaale.

VINEERID

Üle 70 erineva sordi kohapealseid, haruldasi ja eksootilisi vineere.

PLYWOOD & HARDBOARD saetakse teie soovikohaselt

ULMIA puutööriistad, tööpingid & Contact cement, tiikpuu-õli, „water stains", äärekaunistused, inlay, marketrii tarbed.

THE PLYWOOD SHOP
142 Davenport Rd. (tagahoovis)
921-9505

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel, 18. veebr. $4.80

18 King St. E, Suite 207

Toronto, M5C 1C4

Telefon päeval 364-1131

õhtul 925-6812

Naisterahvas soovib

TUBA

köögi ehk köögi kasutamisega Yonge, Eglinton, Mt. Pleasant'i raj. Tel. 279-4444 ja 484-0125.

TÄNA tagastan eesti kunstipärandi registreerimise lehe, lootes, et see ei ole veel hilja ja EESTI KUNSTIDE KESKUS võib oma aruande 1. aprilliks 1977 Kanada valitsusele Ottawas esitada.

MÜÜA

KASEKÄSNA

Küsida Andy, tel. 416/259-6892

Aadress: 34, 36th St. Toronto, Ont. M8W 3K9

TULUMAKSULEHTEDE TÄITMINE
MARK TUOMOLA, B.A.
Tel. kontoris 481-2416
kodus 488-1801
191 Eglinton Ave. E. Toronto
Toronto Soome Ühispanga II korral. — Avatud igal päeval 10—10, laup. 10—3.

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tanduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Jaadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

Tervitusi vennasrahvale suurpüha puhul!

Soome lennuliin

FINNAIR

8 King Street East, Toronto, Ontario
Telefon 362-1511

Eesti sünnipäev Toronto Eesti Täienduskoolis

Toronto Eesti Ühispank kinkis lõpetajatele lõpumärgid

Esmaspäeva õhtul toimus Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli Eesti Vabariigi aastapäeva aktus, millega märgiti ka käesoleva kooliaasta esimese poole lõppemist ja lõpetajaile asetati rinda kooli lõpumärgid. See on alati koolielus olnud märkimisväärseks sündmuseks ja ka tänavu oli koos arvukas õpilaspere oma vanematega.

Pidulik sündmus algas täienduskooli lipu sisse toomisega, mis jäi sündmuse ajaks auvalvesse. Järgneva ühislauluga vannuti truudust oma sini-must-valgele võituslipule, misjärgi kooli lastevanemate komitee esimees H. Lupp ütles avasõna. Ta mainis, et selle aktusega lõpeb algkoolis esimene poolaasta. Koolil on tänavu 25. lend, kuhu kuulub 44 õpilast.

Ta tutvustas ka kohal olevaid eesti organisatsioonide esindajaid,

EKN esimeest U. Petersood; T. E. Ühispanga presidenti V. Ernesaksa, T. E. S. esimeest V. Poolsaart ja endist koolijuhatajat O. Paasi.

EKN esimees U. Petersoo oma aktusekõnes ütles, et 24. veebr. 59. aastat tagasi eestlased tahtsid olla vabad ja sõdisid Vabadussõjas end vabaks ning igas majas võis lehvida eesti lipp. Ta rääkis muistsest eestlaste vabadusvõitlusest, kus oli alati võitlusi, aga alati suudeti võitjaks jääda. Eesti rahvas ei nõustunud kunagi oma vabaduse kaotusega, vaid korduvalt katsuti võõrast iket oma õlult veeretada. Aga rahvas töötas ja ootas aega, mil vabaks saada.

Eestlased andsid kodumaalt põgenedes tõotuse jääda eestlasteks.

Pärast Marika Mäeste deklamatsiooni „Mälestus ja tõotus" andis T. E. Ühispanga president V. Ernesaks koolijuhatajale H. Riindvale üle algkooli tänavuse lennu lõpumärgid, millised pank esimest korda kinkis algkoolile. Koolijuhataja andis need märgid klassijuhatajaile, kes need oma õpilastele üle andsid. Edasi koolijuhataja ütles, et koolil on palju sõpru ja üks neist, Aleksander Kask, on andnud hõbemünte kooli püüdlikemale eesti keele rääkijaile ja pani kõigile südamele, et lapsed püüaksid Eesti Majas eesti keelt rääkida, et nad siis kevadel võiksid need hõberahad kätte saada.

Lõpuks ta puudutas õpilastele hinnete andmist, öeldes, et õpetajad on nende andmisel olnud lahked, lootusega, et õpilased siis sedaparemini õpiksid.

Keele tänava koolis, V. Geringi klassis on on lõpetajaiks Vivian Birk, Kaari Eistrat, Linda Halling, Vivian Holmberg, Peter Ilves, Piret Jõgeda, Indrek Kanne, Villi Lomax, Marika Mäeste, Ellen Mätas, Richard Paju, Liivi Pormeister, Tiina Pärnsalu, Robert Soosaar ja Lennard Tralla; L. Luide klassis — Hillar Heine, Mikk Jõgi, Robert Liiholm, Sulev Martin, Aime Olup, Linda Paju, Jaak Raun, Sven Reitav, Maiu Roiser, David Roosipuu, Erik Saar ja Robert Saarna; E. Komi klassis — Helen Auväärt, Carl Haamer, Tuula Hopp, Paul Kängsepp, Michael Krabi, Ilmar Kütt, Ane Luht, Linda Makk, Senta Medri, Karin Meipoom, Vivian Oder, Erika Pahapill, Margaret Pees, Linda Silma, Anna Summa, Aime Vaikla ja Ellen Valter.

Aktus lõppes eesti hümniga.

Pensioniea majanduslik kindlustamine

„Üle keskea" arutas majandusküsimusi

Möödunud neljapäeva õhtul käsitleti Toronto Eesti Majas „Üle keskea" loengute sarjas laudkonnavestluse kujul majandusprobleeme ühenduses vanaduspuhkusele minekuga. Õhtu avas lühikese sõnavõtuga A/S Eesti Maja esimees N. Valge. Sissejuhatava ettekandega esines Antoni Truuvert, kes toimis ka vestluse juhatajana. Erialalised lühiettekanded olid mag. Ilmar Martensilt, adv. Enn Alfred'ilt ja Toronto Eesti Ühispanga juhatusliikmelt Arved Pedjaselt.

A. Truuvert märkis, et miljonid inimesed avastavad vanaduspuhkusele minekul, et nende sissetulekud ei ole küllaldased senise harjunud elustiili jätkamiseks. Inflatsioon vähendab säästusummade ostujõudu ja muretuist vanaduspäevadest võib kujuneda kibestunud eksisteerimine.

Sellise olukorra vältimiseks tuleb aegsasti teha tulevikuplaanid, investeerides säästusummasid, mis võimaldaksid muretu äraelamise pensionile siirdumisel.

Tuleb meeles pidada, et tänapäeval 65-aastane mees võib statistiliselt arvestada vähemalt 13 aastat pensioniaega, naised umbes 5 a. rohkem. Praegused 20—25-aastased omakorda võivad arvestada kaks korda nii pikka pensioniaega. Plaanide tegemisel ei tohi unustada inflatsiooni, näiteks 7%-line inflatsioon kahekordistab elatiskulud 10. aastaga.

Üldiselt leitakse, et pensionieas vajatakse umbes ¾ sellest summast, mis kulutati enne pensioniiga elatiskuludeks.

Kui on ette näha, et sissetulekud riigipensionist ja muudest allikatest ei võimalda soovitud elatistaset, tuleb aegsasti astuda samme sissetulekute suurendamiseks, suunates lisasummad pensionifondi.

Köneleja soovitas igal töötajal luua oma pensionifond nii noorelt, kui see vähegi praktiliselt läbiviidav.

Kuidas oma säästusummasid kõige tulusamalt paigutada, diskuteerisid järgmised kõnelejad. Ilmar Martens leidis, et viimaste aastate kiire rahaväärtuse langus nõuab kapitaliomanikult äärmist ettevaatust ja osavust, et oma kapitali ostujõudu säilitada, rääkimata juurdekasvust. Sotsialistliku riigikorra levimine peagu terves maailmas, valitsuskulude ja maksude kiire suurenemine, õlihindade tõus jne. on lühikese ajaga põhjustanud kiire rahaväärtuse languse — inflatsiooni.

Köneleja mainis, et ei saa loota, et minevik korduks või midagi oleks garanteeritud, iga investeering on seotud suurema või väiksema riskiga.

Enn Alfred oma ettekandes leidis, et raha paigutamine kinnisvarasse on üks kindlamaid investeerimisviise, kuid eriti suuremate summade paigutamisel ärilistel kaalutlustel tuleb hoolikalt kaaluda ettevõtte tasuvust. Oma kodu ostmisel maja või korteri näol tuleb silmas pidada kapitali juurdekasvu maksu (capital gains tax) ja kirjutada näiteks linnamaja enda ja maaomand (suvila, talu) naise nimele, mis väldib müümise korral maksustamise. Korterimajade tasuvus oleneb suurel määral üürikontrollist ja omaniku oskusest majandamisel.

Arved Pedjase tutvustas esmalt koosolejaile Eesti Ühispanga tegevust, mainides,

et panga 23. tegevusaasta jooksul on eesti ühiskonnale laekunud 1,1 miljonit enamtulu otseste toetuste näol meie institutsioonidele (koolid, mitmesugused organisatsioonid) ja kõrgema protsendimäära näol liikmeskonnale.

A. Pedjase järgnevalt andis ülevaate riiklikust pensionisüsteemist ja kuidas ja millal pensioni taotleda. Kuna Toronto Eesti Ühispank on oma tegevust laiendanud Registreeritud Pensioni Säästuplaanile (Registred Retirement Savings Plan, lühendatult RRSP) ja Registreeritud Säästuplaanile koduelamute ostmiseks (Registred Home Ownership Savings Plan, lüh. RHOSP), tutvustas köneleja neid plaane lähemalt. Samuti andis ta ülevaate Registreeritud Pensioniplaanist (Registred Retirement Savings Plan, lüh. RRSP), millesse on võimalik sissemakse teha 1976. a. arvel kuni 1. märtsini 1977. Sissemaksud võib maha arvestada 1976. a. deklareeritud sissetulekust seaduses ettenähtud piires.

Kokkuvõttena leidis diskussioonijuhataja A. Truuvert, et pensionile vastuminev isik peaks oma majanduslikud ressursid paigutama mitmetesse erinevatesse investeerimisliikidesse.

Oma maja või korter oleks üks kindlamaid kapitalipaigutamise viise.

Lõpuks pani ta koosolijaile südamele, et nad oma majandusküsimuste korraldamisel ja plaanimisel ei unustaks eesti ühiskondlikke institutsioone ja leiaksid summasid nende toetamiseks. Seilelaadsed annetused on tulumaksuvabad, kui neid suunata läbi Eesti Sihtkapitali.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Tervitusi eestlastele rahvuspühaks!

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Läti äri
674 Broadview Ave. mõni maja Dominioni ärist lõunapool.
(Broadview jaama lähedal, eramaja)
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu:
VILLANE ⊕ NYLON ⊕ MOHAIR
SHETLAND ⊕ EMU ⊕ PINQUIN ⊕ CHEEPJES j.m.
Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmitud narmastikuks (macrame)
⊕ LINANE RIIE ja KANVAA SOODSAD HINNAD
KÄSITÖÖ ÕPETAMINE
Äri lahtioleku ajad: nädalapäevadel kl. 10 h.—7 õ., laupäeviti kl. 9 h.—6 p.l. TÄIDAME TELLIMISI POSTITEEL. TEL. 469-2005

Tervitusi Eesti Vabariigi aastapäevaks!

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

Tervitusi eestlastele rahvuspühaks!

CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd. Toronto, Ont. M4S 2M5
Neli blokki lõunapool Eglintoni
TELEFON 487-0491 või 223-4484
Kohale toomine Metro-Toronto ulatuses.
Oleme spetsialistid pulmalillede korraldamises, samuti ka matuselillede korradamises.

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 9,5% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

Fort Lauderdale'is Coral Ridge ümbruses
Suur 3-magamistoaga elumaja, 2 vannituba, perekonnaruum, õhujahutus, vaipadega üleni kaetud, uuesti värvitud, hästi hoolitsetud, ilus aed, automaatne murunisutus, ümargune sissesõidutee, „carport", ostukeskus jalutamistee kaugusel. Hind $58.000.—.
Samuti müüa 4-korteriga (praegu väljaüüritud) väike korterimaja Halleday Park'i ümbruses. Tenniseväljak lähedal. (3 ühe magamistoaga ja 1 kahe magamistoaga). Samal krundil 1 2-magamistoaga eraldi maja. Kõik heas korras. Hea ümbrus. Hind $80.000.—.
Tel. Torontos 438-9951 ja Floridas 305/564-1682

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ärl avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4, (Esmaspäeviti suletud)

• Uppsala ülikoolis, Rootsis algasid jaanuaris jälle eesti keele kursused ülikooli tasemel, andes arvestamiseks kas 20 või 40 punkti. Märgitakse, et eesti keele kui ülikooli õppeaine huvides on vajalik võimalikult suurem kursustest osavõtjate arv.

Õiendus

Kirjutuses „Algab tikkimise ja pilutamise kursus" (VE nr. 13) on telefoninumbris numbrite järjekord ekslikult muudetud. Registreerib Ene Runge, tel. 438-6500.

100 aastat Paula Brehmi sünnist

7. veebruaril möödus 100 aastat lauljatar Paula Brehmi sünnist. Ta sündis 1877 Järva-Jaani kihelkonnas Seliküla kooliõpetaja perekonnas. Väike-Maarja kihelkonnakooli õpetaja M. Kampmanni julgustusel ja ergutusel hakkas ta pärast kihelkonnakooli lõpetamist Tallinnas laulmist õppima. Põhilise hääleksooli sai aga noor laulja Dresdenis Julie Hanseni käe all aastail 1896—1902. 1904. ja 1913. aastal täiendas ta end Berliinis. Kodumaale tagasi pöördununa võitis ta peagi tunnustuse nii oratooriumi- kui ka kontserdilauljana. A. Kasemets kirjutab, et noor lauljatar „evis mitte just suure, kuid kaunitämbrilise liüürilise soprani ja tugeva muusikalise intelligentsi, mis kindlustas ta esinemistele alati suure menu ja tegi ta kiiresti ülemaaliselt tuntuks."

Ta suutis organiseerida kõikjal Eestis ja välismaadel esinemisi ning leidis tähelepanu kui parim eesti laulja. Ta repetuaaris oli Mozarti, Schuberti, Schumanni, Bellini, Wolfi jt. loomingut. Peagu ühestki kavast ei puudunud eesti heliloojate laulud, rääkimata kontsertidest kus ainult „eesti rahvaviisid ja eestikeelsed laulud" kõlasid. Eriti meeldisid talle M. Saare, A. Läte, R. Tobiase laulud. Suurima tähelepanu leidis ta siiski oratooriumeis nagu G. F. Händeli „Simson" (1917), „Messias" (1923, 1928, 1930), J. Haydni „Aastaajad" (1924) ja mitmed teised. Oratooriumilauljana esines ta ka pärast abiellumist, kui ta loobus aktiivsest kontserditegevusest.

Ta suri 19. okt. 1941. a. Tallinnas ja maeti Kaarli vanale kalmistule.

Kultuurimärkmik

25. detsembril esietendus „Estonias" G. Verdi ooper „Attila". G. Verdi looming on hästi tuttav ja ooperid nagu „Rigoletto", „Aida", „Don Carlos", „Maskiball", „Trubaduur" ja „Traviata" on igale ooperisõbrale tuntud. Helilooja üheksas ooper on „Attila", mille esietendus toimus 1846. a. Veneetsias, misjärgi ooper on kaua olnud unustuses. Niiid on tähelepanu aga selle vastu suurenenud ja viimase 15 aasta jooksul on mitmed maailma teatrid selle teose vastu hakanud huvi tundma. Eestis tuleb see esmakordselt esitamisele. Ooperi lavastas A. Mikk, kaastegevad on T. Kuusik, H. Krumm, T. Maiste, M. Palm ja teised, külaliseks on läti ooperilaulja S. Raja.

*

28. jaanuaril avati Eestis soome raamatunäitus. Sõbrad Soomest olid saatnud üle 500 raamatu, mis kingiti eestlastele. Praegu on Soomes käimas Eestis ilmunud raamatute näitus, mis jäävad kingituseks Soome rahvale. Raamatunäituse avamisel olid kohal Soome Kirjastajate Seltsi esindajad Unto Lappi ja Mirjam Höglund koos kunstnik Kalevi Takkuneniga. Väljapanekute hulgas olid ka need eesti autorite tööd, mis soome keeles ilmunud.

*

Sel ajal kui kodumaal on mitmesugused eeltööd käimas meie kirjaniku A. H. Tammsaare 100. sünniaasta tähistamiseks, mida pagulaseestlaste hulgas pole seni veel kuidagi meelde tuletatud, on imelik näha, et eesti suurkirjaniku sünnipäeva tähistamiseks teevad ettevalmistusi isegi lätlased. Valmiera teater kavatseb lavale tuua dramatiseeringu romaanist „Põrgupõhja uus Vanapagan", mis ilus läti keeles 1951. Läti keeles on ilmunud ka teisedki Tammsaare suurteosed, „Kõrboja peremees", „Tõde ja õigus" neljas köites ja romaan „Elu ja armastus". Juubeli puhul on ettenähtud valimik Tammsaare kunstimuinasjutte iluväljaandes, koolile antakse välja loomajutustus „Meie rebane" ja Tammsaare elulugu. Artikleid meie kuulsast kirjanikust on juba tellinud mitmed ajakirjad.

*

Ameerikas ilmuv väga tuntud ajakiri „National Geography" avaldab oma käesoleva aasta veebruari numbris toimetusliikme Priit J. Vesilind'i artiklis „The Ohio — River With a Job to Do" (Ohio — jõgi, millel töö on teha). Selle on varustanud ajakirjale omase suurepärase värvilise fotomaterjalika Martin Rogers.

Invaliidsed inimesed võivad töötada ja iseendid ülalpidada

Allpool kirjeldame, mida teeb Ontario nende inimeste abistamiseks.

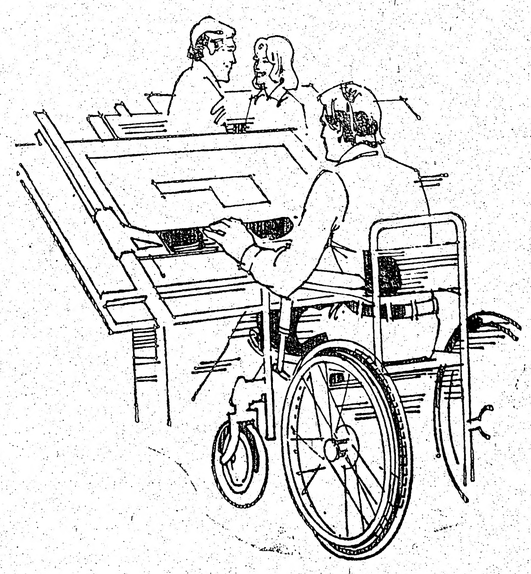

Teie Ontario valitsus on rakendanud programmi, mida nimetatakse Vocational Rehabilitation Services. Programmi eesmärgiks on abistada füüsiliste, vaimsete ja emotsionaalsete puuduste all kannatavaid inimesi tööprotsessi rakendada ja võimalusi mööda iseendid ülalpidada.

Need teenindused on saadaval tasuta.

Siia kuuluvad:

- arstlikul ja kutselisel alal abistamine
- juhised kutselisel alal ja nõuanded
- treening tööga kohandamiseks
- töökohale paigutamine
- kunstlikud kehaliikmed, ratastoolid ja toetusklambrid
- treening kogukondlikes kolledzhites ja ülikoolides
- treening kaubanduslikes ja ärilistes institutsioonides ja tööstuses

Möödunud aastal said 11.800 invaliidi ühe või rohkema sellise soodustuse osaliseks.

Programm aitab ka tööandjaid töökohtadele kandideerivate isikute intervjueerimisega, nende võimete kohta informatsiooni andmisega, osalise palkade maksmisega treeningu ajal ning võimaldab neile terve rea teenindusi.

Ontario Ministry of Community and Social Services juures töötab grupp vastava ettevalmistuse saanud nõumikke ja järelvaatajaid, kes hoolitsevad selle eest, et invaliidsed isikud saaksid välja arendada oma tööpotensiaali.

Lähema informatsiooni saamiseks tuleb kirjutada tasuta broshüüri „Help for the Vocationally Handicapped" saamiseks, kus kirjeldatakse detailselt Vocational Rehabilitation Services programmi. Võtke kontakti kohaliku Ministry of Community and Social Services bürooga või kirjutage:

Rehabilitation Branch
Ministry of Community and Social Services
Hepburn Block, 4th Floor
Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1E9

Keith Norton, Minister of Community and Social Services

William Davis, Premier

Province of Ontario

„VABA EESTLANE"
on valvel
eestlaskonna üldhuvide eest

JÄÄTUNUD RAAMAT

KOOSTANUD ANTS VOMM

19.

12. septembril lahkus Wrangel Jakutskist, kus kõik tavalised kaubateed lõpevad. Ta kavatses Kolõmskisse minna, mis on tavaliselt otsem läbi Põhja-Siberi. Tol ajal ei viinud sinna ühtegi kindlat teed. Leidus kohati hobusejälgi samblasortide vahelt või mõnel metsalagendikul, siis aga kadusid kaljusel maastikul teedjuhatavad jäljed ja kõnnumaadele jõudes oli kõige hõlpsam edasi minna põhjapõtrade või kelgukoertega. Nii ületas ta Leena oru ja tänu külmale ilmale siirdus ta üle jäätunud soo Nishne-Kolõmsk'isse, ekspeditsiooni kokkulepitud peakorterisse. 22. novembril algas kolmekümne kaheksa päevane öö, valgustatud mõnevõrra lumest, kuust ja põhjavalgusest. Ilmad olid kõige külmemad veebruaris ja märtsis, eriti enne päikesetõusu.

Kolõmski aladel elas Wrangeli külaskäigu ajal 325 venelast, 1034 jakuuti ja 1139 jukagiiri. Arvestust tehti ainult meeste järgi, kellest 2173 maksid makse: 803 rebasenahka ja 28 sooblinahka 6704 rubla väärtuses pluss niipalju rahas, et kogus 10,847 rubla suurune summa. Vaesed maksid rasket hinda selle eest, et oma orjastajate kaitse all elada. Kasakad, paljud neist siia tulnud esimeste kasakate järeltulijad, ei pidanud makse maksma, kuid nad pidid vajaduse korral sõjaväeteenistuses osa võtma. Nishne-Kolõmskis oli väike garnison, kust igal aastal kakskümmendviis meest sõitis Ostrownoje aastalaadale korda pidama.

Siinsed venelased olid peamiselt karusnahaküttide ja eksiilide järeltuljiad ja kuigi nad kandsid siinsete elanike riietust ja pidasid nende traditsioonidest lugu, olid nad kohalikest pärismaalastest tugevamakondilised ja nende naised olid jakuudi ja jukagiiri naistest ilusamad.

Kolõmski rahva elu koosnes tol ajal kalastusest ja jahipidamisest, milles neid abistasid nende koerad. Need ustavad, kuid halvastikoheldud loomad olevat hundi sugulased, pikkade koonude, ülespidi kõrvade ja karvase sabaga. Neid on musti, pruune, punakaspruune, valgeid ja kirjusid ja nad uluvad nagu hundid. Suvel kaabivad nad jaheduse mõttes augud maasse või istuvad sääskede eest põgenedes vette. Talvel olevad nad lumehanges, kuhu nad end kerra tõmbavad, nina kaetud karvaste sabadega. Neid tuleb matkaks asjatundlikult kohandada ja matkaeelsel ööl ei tohi neile palju süüa anda. Esimestel päevadel ei või nendega kiiremini sõita kui kümme kuni kakskümmend miili päevas, kuid hiljem kihutavad nad ilma vigastusteta kuni sada miili päevas. Tavaliselt on kaksteist koera kelgu ees ja tähtis on, et nad harjuksid koos tõmbama. Kiire ja sujuv sõit, samahästi kui reisija julgeolek, oleneb esikoera sõnakuulelikusest ja tarkusest. Nende tavaline toit on külmetatud kala ja kümme parajat heeringat olevat igale koerale päevas paras, kui nad tööd teevad.

Jukagiiride peamine abiallikas talvise nälja vastu oli põhjapõdrajaht, millest olenes kas neil on talvel süüa või mitte. Põhjapõdrad läbisid siit aastas kaks korda, kevadel kui sääsed neid mereranda ajasid ja sügisel, kui külmad ilmad sundisid neid rannaaladelt lahkuma. Kevadine rännuaeg polnud nii tulutoov, kuna loomad olid siis kõhnad ja nende nahk oli viletsas olukorras. Peamine jahiaeg oli augustis ja septembris, kui tuhandepealised põhjapõdrakarjad pöördusid tagasi metsadesse. Nad kasutavad jõe ületamisel alati sama kohta, kus madal liivakallas tegi ülemineku kergemaks.

Üleminek toimus pärast hetkelist viivitust ja siis oli jõgi põhjapõtru täis. Jahimehed tormasid nüüd oma peidupaikadest välja, lükkasid paadid vette ja hakkasid tapma nii palju loomi kui nad jõudsid.

Kui Kolõmski mehed olid suveti tegevuses jahtimise, kalastamise ja heinateoga, siis naispere rändas lühikese suve jooksul mööda maad,, peamiselt mägedes, korjates söömiskõlvulisi juuri, aromaatseid rohttaimi ja igasuguseid metsamarju, mis iga aasta ei ole jõudnud veel küpsedagi. Marjakorjamine, nagu mujal viinamarjalõikus, on lõbus aeg. Nooremad naised ja tüdrukud läksid marjule suurtes gruppides, jäädes vahest paariks päevaks ja ööks suvisesse loodusesse.

Sellist monotoonset elu elades võib ette kujutada, kui suur oli uudis Wrangeli sinna jõudmisel ja kui maadeuurija teatas, et ta jääb sinna kanti tervelt kolmeks aastaks.

Esimene talv läks kevadise **ekspeditsiooni ettevalmistamise tähe** all. Talvel **pime polaaröö pidurdas** matkamist ja lumi oli külmast olenevalt kõvem kui suvel.

19. veebruaril 1821 alustas ta oma kolleegidega esimest polaarekspeditsiooni Põhja-Jäämerele, kahesaja koera ja kahe nädalase toidumoonaga. Jäätunud mere **äärde jõuti 25. veebruaril. Üheksa kelku, igaüks neist kaheteistkümne** rakmes koeraga, oli seekord kasutada. Kuus kelku kandsid varustust, mis siia ja sinna pika tee peale maha jäeti ja pöördusid siis tagasi. Kraadiklaasi alaline langus ja terav tuul tegi edasijõudmise vaevaliseks. Et hoida koeri jäätumast, pidid nad katma neid riietega ja nende käpad kinni mähkima. Vahest oli külm nii kõva, et elavhõbe oli tardunud, kui Wrangel kraadiklaasi vaatas.

Peamiseks takistuseks kujunesid jääväljal edasi liikudes üksikud kühmud, mis vahest võisid olla kuni kaheksa jalga kõrged, asudes ahelikena teatud aladel, tihti paralleelselt rannikujoonega. Üksikud lahtise vee augud jääs ei olnudki nii hädaohtlikud, neist sai mööda sõita. Kuid vahest oli jää kaetud nagu soolaga, mis lõikus koertele käppadesse ja tegi kelgutamise sama raskeks kui kruusasel teel.

Vaatamata takistustele pikendas Wrangell oma ekspeditsiooni kaarddistades ja uurides rannikujoont. Siis sundisid kütte ja toidutagavarad teda tagasi pöörduma. Moonalaod, mis nad minnes maha jätsid, olid osaliselt polaarrebaste poolt rüüstatud, nii et kaks viimast matkapäeva pidid nad lausa nälgima. Pärast kolmenädalalist Nishne-Kolõmskist eemalviibimist tundus see naasmisel talle kui paradiis. Kuna aega oli vähe, puhkas ta ainult paar päeva, alustades 26. märtsil teist retke, seekord aga sooviga tungida otse põhja suunas nii kaugele polaarmerele kui võimalik. Seekordne karavan koosnes kahekümne kahest kelgust, täislaetud kütteõli ja **toidumoonaga** kolmekümneks päevaks, kaasa arvatud koeratoit kahesajaneljakümnele koerale.

1. aprillil jõudis ta järjekordselt Põhja-Jäämere äärde. Liikudes jäät mööda põhja leidis ta 71°31' põhjalaiusel jäät mõõtes, et see oli vaid jalg paks, räbal ja soolane. Merepõhja oli 12 sülda, mis on umbes 72 jalga, ehk 21,96 meetrit. Merepõhi oli kaetud pehme rohelise mudaga. Tuule tõustes kuulis ta jalge all vee loksumist ja tundis jää lainelist kõikumist.

„Meie olukord", ütles külmavereline madeuurija, „oli küllaltki rahutusttekitav ja edasitung oli seotud riskiga." Järgmisel päeval tühjendas ta kaks kelku, võttis toidumoona kaasa kahekümne neljaks tunniks, sellele lisaks paadi aerudega, paar latti ja lauda ja sõitis sel põhja poole jää paksust mõõtma.

Sõites edasi oli jääpind kaetud seitsme versta ulatuses sõitutakistava soolaveega. Wrangel jõudis lõpuks suurte lõhedeni, millised nad ületasid kaasatoodud plankude abil. Lõppeks muutusid praod nii laiaks ja neid oli nii rohkesti, et uurijad ei olnud enam kindlad, kas all on kindel jää, või seisavad nad suurel jääpangal. Jää ümberringi oli võrdlemisi murdunud ja ootamatu tuuleiil oleks võinud nad ajujäässe matta. Oli täitsa mõttetu edasi minna. Nende matkatipp oli 71°43' väiksema Baranow'i kalju juurest 215 versta otse põhja.

Pärast matkakaaslastega ühinemist olid nad alles jääl, kui tuli suur lumetuisk. Ei jäänud muud üle kui edasi minna. Ilmastikuolud ei lubanud telki üles lüüa, veel vähem tuld teha. Janu kustutuseks kahmati suhu pehmet lund ja nälja kustutuseks oli taskus tükike rukkijahust kuivikut ja poolriknenud kala. 28. aprillil jõudsid nad tagasi Nishne-Kolõmski. Nad olid teel olnud 36 päeva, millise ajavahemiku sees nad olid oma koerte ja meeskonnaga maha sõitnud üle kaheksasaja miili, kannatades külma, nälga ja väsimust.

Ebamugavus ja hädaoht ei kohutanud Wrangel'i järgmisel kevadel uut kelguretke ette võtmast. Tal oli raske küllaldaselt kelgukoeri kokku saada, kuna eelmine talv oli paljud neist tapnud. Lõppeks õnnestus tal vajaliku arvu koeri lisaks saada ja 14. märtsil 1822 kohtame teda jälle polaarmere kaldal. Sellel ekspedtisioonil uuriti pikemalt rannikujoont. Selgus, et kümne versta kaugusel rannikust algas jää murdumine ja suured jääväljad paiskusid mürinal üksteise otsa ja pressiti alla merepõhja. (Järgneb)

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL TERVITAVAD

TERVITUSI RAHVUSLIKU
SUURPÜHA PUHUL!

MURRAY E. NEWBIGGING

Matusebüroo

M. Wayne Hamilton
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ⓟ 489-8802

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 Yonge St. (Davisville & Eglinton vahel) Toronto, Ont.

Telefon 487-2147 ja 447-1206

NIGUL VIRRO

Tervitusi naaberrahvale rahvuspühaks!

LÄTI ÄRI

BROADVIEW DELICATESSEN

141 Danforth Ave. (Broadview j.) Tel. 465-9995

Tervitusi põhja-naabritele rahvuspühaks!

LÄTI ÄRI

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.

43 Mulock Ave., Toronto, Ont.
Telefon 766-6007
J. MISKINS

PARIMAD TERVITUSED
EESTI VABARIIGI 59. AASTAPÄEVAKS

VICTORIAN PICTURE FRAMES LTD.

133 Midwest Rd., Scarborough, Ont.

Telefon 751-8088

EERIK PURJE

KINDLUSTUSBÜROO

Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Suite 203
Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel. 461-3900

Tervitusi Eesti Vabariigi
59. aastapäevaks!

ILMAR HEINSOO

KINDLUSTUSBÜROO

EESTI MAJAS
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6

Telefon 461-0764

Parimaid tervitusi rahvuspühaks!

ELLEN PETERSON'i
MOEKOOL

EESTI RAHVUSTEATER

SAARLASTE ÜHING

Põhja-Ameerika
Eesti Arstiteadlaste Seltsi
Kanada osakond

TORONTO EESTI MEESKOOR

TERVITAME RAHVUSLIKU SUURPÄEVA PUHUL!

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

Matusebüroo

467 SHERBOURNE STREET

TELEFON 924-1403

Tervitusi rahvuspühaks!

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Parimaid tervitusi rahvuspühaks!

THE SCANDINAVIAN SHOPPE
41 Charles St. W, Toronto.
Tel. 964-3416
1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel
Omanikud eestlased

Tervitusi hõimuvelledele rahvuspühaks!

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED
JUUSTUD, KALAKONSERVID,
DELIKATESSID

Äri on avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

Tervitame Eesti Vabariigi 59. aastapäeval!

ESTO CONSTRUCTION

Co. Ltd.

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL TERVITAVAD

Tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäevaks!

Viking BAKERY

A. Tralla & Sons Ltd.

32 Advance Road, Toronto, Ont. M8Z 2T4

Telefon (416) 236-2477

Baltic Bread Products Ltd.

193-209 GIBSON AVE.,

Hamilton, Ont.

PARIMAD TERVITUSED VENNASRAHVALE
EESTI VABARIIGI 59. AASTAPÄEVAL

SUOMI-AITTA

EKSKLUSIIVNE IMPORT SOOMEST

Ria ja Vilho Naskali

2031 YONGE ST. TORONTO, ONT. M4S 2A2 TELEFON 483-6650

Tervitusi rahvuspühaks!

OMA PRESS

135 Tecumseth St., Toronto, Ont. Telefon 368-3304

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi

Tervitusi hõimurahvale!

SOOME ÄRI, TÖÖSTUS JA SUURMÜÜGIÄRI

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO TELEFON 425-0450

Soovime parimat selleks pidulikuks
sündmuseks eesti vendadele

THE HUNGARIAN VILLAGE

DINING ROOM

990 BAY STREET

(Sutton Place Hotel'i vastas)

TELEFON 922-5401

THE RALPH DAY FUNERAL HOME

180 DANFORTH AVE., TORONTO, ONT. M4K 1N1 — TEL. 463-3370

Funeral Director M. J. O'Brien

Parimaid tervitusi Eesti Vabariigi aastapäevaks!

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Rd. Toronto, M4S 2N4

Telefon 483-6851

JOHN V. MARGIS, Pharm.B.

LEEDU APTEEK JA ROHUKAUPLUS

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Toronto — Tel. 535-1944

POKO's MEAT & DELICATESSEN

376 COLLEGE STREET — 922-1300
319 DANFORTH AVE. — 461-3421
767 MT. PLEASANT RD. — 488-2078

JANE PHOTO SUPPLIES

317 Jane Street (Annette lähedal), Toronto, Ontario M6S 3X3

TELEFON ÄRIS 762-2213

LEO ROSSBAUM, omanik

Mang Engraving Service

463 Bathurst St., Toronto

Tel. 368-6354

MONTY HALL

Parimaid tervitusi vennasrahvale rahvuspühaks!

KOHO TRAVEL

191 Eglinton Avenue East, Ste. 104
Toronto, Ont. M4P 1K1
Telefon 485-9437

RAYWAL LIMITED

ANNETTE BAKERY

45 ALGIE AVE. Toronto, Ont. M8Z 5J9

Telefon 255-6791

HANDY INTERIORS LTD.

900 Alness St., Unit 22, Downsview, Ont.

Telefon 661-0549

AINO KAING

Telefon 757-5080

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL TERVITAVAD

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA PUHUL TERVITAB

TORONTO EESTI ÜHISPANK

EESTI MAJAS, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel.: 465-4659
465-4650

Tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäeval!

VARAMAE CONSTRUCTION LTD.

Tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäevaks!

STEEL-METAL MACHINE SHOP

347 Cannon Street East
Hamilton, Ontario

H. LATER & Co. Ltd.

INSURANCE

1482 Bathurst St., Toronto M5P 3H1
TELEFON 653-7815

Tervitusi Eesti Vabariigi aastapäevaks!

TECHNOGRAPH

Div. of Heino Kasak Enterprises Ltd.
356 McRae Dr., Toronto, Ont. M4G 1T5
SILKSCREEN PRINTING SUPPLIES

AA AMJARV'S SWEETS
ESPLANADE 120 ADELAIDE W. 363-9912
COLONNADE 131 BLOOR W. 962-0662
692 YONGE ST. 922-5346 TORONTO

Parimaid tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäevaks!

Parimaid tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäevaks!

EESTI ABISTAMISKOMITEE KANADAS

Müügil Hanno Kompus'e *„Kustutamata janu kunsti järele"*.

Tervitusi Eesti Vabariigi 59. aastapäevaks!

TAARA NURSING HOME

26 PETER ST. N., PORT CREDIT. ONTARIO
G. & N. Bajin
Tel. 278-2213

Eesti Ev.-Luteri Usu Peetri Kogudus

EELK Toronto Vana Andrese Kogudus

Toronto EELK Jakobi Kogudus

Õnnis on rahvas, kelle Jumal on Jehoova . . .
Laul. 33:2

Toronto Kolmainu Eesti Ev.-Luteri Usu Kogudus

Toronto Eesti Ap.-Õigeusu Kogudus

Toronto Eesti Baptisti Kogudus

„Vabaduse Kuulutus"

Toronto Eesti Vabakogudus

Ajakiri „Usk ja Elu"

Toronto Eesti Evangeelne Kogudus

Vaimulik raadiosaade „Usuõnum"

Toronto Eesti S. P. Adventkogudus

Nr. 15

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL TERVITAVAD

Vabariigi aastapäeva puhul tervitame
kõiki eestlasi Kanadas

OLGEM KINDLAD VÕITLUSES
VABA EESTI EEST!

EESTLASTE KESKNÕUKOGU
KANADAS

Koondame oma ühiskonna majandusliku jõu eestluse sihtide teenistusse.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

National Estonian Foundation of Canada

Annetus ja pärandussummad vabastatavad tulu- ja pärandimaksust.

958 Broadview Ave. Toronto, Ontario M4K 2R6

TORONTO EESTI SELTS

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

SOOMEPOISTE KLUBI

TORONTO EESTI SEGAKOOR

T.E.R.R. „KUNGLA"

E.S.S. „KALEV" TORONTOS

Parimaid tervitusi Eesti Vabariigi
59. aastapäevaks!

DEVIL's ELBOW
SKIRESORT

BETHANY, ONTARIO

Huvitavad arheoloogilised leiud Pärnumaal

Täiendavalt eelolevale teatele üllatuslike muinasleidude kohta muistse Korbe „maariigi" aladelt on üks seal väljakaevamisi teostanud noortest arheoloogidest, Matti Mandel, 12. okt. möödunud aastal andnud intervjuu Nõuk. Eesti raadio erisaates „Vikerkaja" sealse Riikliku Ajaloomuuseumi arheoloogiliste väljakaevamiste kohta, mis olid toimunud okt. 1976 Pärnu-Jaagupis, Linnamaa küla Lepiku talu maa-alal.

Sellest otse sensatsioonilistе tulemuste ettevõttest jutustab noor arheoloog kokkuvõtlikult alljärgnevat: „Ajaloomuuseum tegi väikese ekspeditsiooni Pärnu rajooni Hallinga külanõukogusse. Seal, Vahenurme ja Maima vahel kutsutakse üht osa pikast moreenseljandikust omapärase nimega — „Pitsimägi". Suur osa sellest mäest on (sajandite vältel) kruusa ja liivana ära veetud.

Siit-sealt on leitud jälgi matustest ning päevavalgele on tulnud muistseid esemeid — kõige enam endise Lepiku talu õue aiamaalt,

kust aegade jooksul on välja tulnud vähemalt kümmekond relva — odaotsi ja sõjakirveid. Need relvad on põhiliselt valmistatud nähtavasti kohapeal. Meid huvitab aga rohkem see, mis selles paigas tegelikult asus — oli see muistne matusepaik või asulakoht?

Kuna samast kohast leiti 1973 hulgaliselt muistsete savinõude kilde, siis saigi see koht kaevamispaigaks. Pärnu-Jaagupis pole pool sajandit arheoloogilisi kaevamistöid teostatud (siis teostati neid vaid Ida-Korbes, Ar.) ja kohalikud koduuurijad on väga huvitatud piirkonna esiajaloo uurimisest. Kuna suvel olid põllud kartulite all, pidime ootama sügiseni . . ."

Edasi jutustas arheoloog Matti Mandel tehtud leidudest:

„Künniga segatud pealmise mullakihi alt tuli kaevamistel välja 30 sentimeetri sügavuselt juba looduslik liiv. Selle liiva pinnal nägime aga tumedaid sõeseguseid laike. Suuremad laigud on nähtavasti mingite kergemate ehitiste jäänused: väiksemad aga, kust leiti hulgaliselt käsitsi valmistatud savinõude tükke, paistavad olevat muistsed koldekohad. Peale elamisjälgede avastasime ka ühe tervena säilinud ja rida künniga purustatud matuseasemeid.

Maetud oli maasse süvendatud madalatesse lohkudesse ja seda põletatult. Leidsime terve hulga tugevalt põletatud luukilde. Tervelt säilinud matuselohk oli kaetud kividega.

Leidudest võiks mainida rauast sõjakirvest, nuge, pronksist vöö-pandlaid, ehtenõelu, sõrmuseid, naaste, käevõrusid ja muud sellist.

Asula ja matused on üheaegsed, pärinedes X—XII sajandist.

Kuna seni teadsime selleaegsetest matusekommetest praegusel Pärnumaal üsna vähe, on need proovikaevamised meile omamoodi võtmeks edaspidisel uurimistööl. Seetõttu kavatsemegi kaevamisi tuleval aastal jätkata."

Nagu ülalmainitud esialgsest ja napisõnalisest ülevaatest selgub, oli seekord tegemist proovikaevamistega, mis aga osutusid erakorraliselt tulemusrikkaiks. Kuna seal kaevamisi kavatsetakse tuleval kevadel või sügisel jätkata, siis ei ole arvatavasti varem oodata üksikasjalikuna uurimisaruande avaldamist.

Tuleb olla tänulik nendegi nappide teadete eest kaevamistulemuste kohta sellelt erakorraliselt rikkalt, Pitsalu—Maima—Vahnema rabapoolsaare strateegilises kaitsekitsuses asuvalt ajalooliselt ülimalt tähtsalt leiukohalt. Olgu märgitud, et „Pitsi mäge" pidas nende ridade kirjutaja oma 1949. a. ilmunud Korbe-uurimuses sealse pealinnuse „Majanpata" võimalikuks asukohaks. Sellel või vahetus läheduses asus järgajastul ka Korbe vasallisoo, arvatava eesti päritoluga „Lennovee'de" losskindlus.

Eriliselt märkimisväärne on kodumaa noore arheoloogi Matti Mandeli uurimisaruandes väljend: „Need (relvad ja ehted, samuti tarbeasjad) on põhiliselt valmistatud kohapeal".

See omaksvõtt tohiks olla veelkordseks tõendiks „isemajandamiseprintsiibist" kunagises Korbe „maariigis".

Selle piirides leidus kuni viimase ajani mitmesuguseid maapõuevarasid, nagu soorauda, kõrgeväärtuslikku savi, isegi dolomiitkivi lademeid, mitmet liiki liiva, eriti peent punaliiva jm. Koguni veel 16. sajand alguses vihjavad Vanima Läänemaa vakuraamatu (1518—44) andmed sõja või relvasepa („faber") säilmete kõrval („Rautzseppe" jt.) ehtesepale „Heppeseppe" (hõbesepp), tarbeasjade tegijaile nagu „Puseppe" ja „Tober" (arvatavasti toobritegija „aamissepp"?) jt. Too kohalik enesevarustamise korras toimunud kõrgekvaliteetsete ehete- ja tarbeasjade valmistamise traditsioon jätkus piiratud ulatuses kuni viimase ajani.

EPL/ILMAR ÄRENS

Eesti Vabariigi 59. aastapäeva puhul tervitavad kõiki relvavendi ja rahvuskaaslasi

Eesti Võitlejate Ühingute Liit Kanadas
Toronto Eesti Võitlejate Ühing
Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühing
Montreali Eesti Võitlejate Ühing
Ottawa Eesti Võitlejate Ühing

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI
TORONTOS

ÜHING EESTI SUVEKODUD JÕEKÄÄRUL

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE SELTS

EESTI KIRJANIKE
KOOPERATIIV

S & G TIRE SERVICE

459 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
Telefon 534-6602

Malmström & Son

LÄTI AUTOPARANDUSTÖÖKODA

LAIMONS AUTO SERVICE

603 Gerrard St. E. Tel. 466-0540

LAIMONS MAROVSKIS

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVAL TERVITAVAD

Tervitusi eestlastele
Vabariigi aastapäevaks!

TEIE PIDULAUALE

SOOME JOOGID

Küsige lähemast viinaärist Soomest imporditud vodkat

FINLANDIA VODKA
LAKKA-LIKÖÖR

STEFEL — originaalne viini laager-õlu Austriast

Pidude, koosviibimiste ja pulmade puhul nendega varustamine ja litsentsi muretsemine.

Lähemaks informatsiooniks helistage tel. 531-9946, 531-9947

GYAKI AGENCIES

1579 BLOOR ST. W. TORONTO, ONTARIO M6P 1A6

OSL

ORAV STAIRS

J. KRULL

Telefon 493-1485, helistada õhtuti

OPTIKA- JA KELLASEPAÄRI

J. RATAS

247 Danforth Ave. Tel. 465-6251

Tervitusi hõimuveliedele
Eesti Vabariigi sünnipäeval!

FINNISH SOCIAL CLUB

126 Manville Rd., Scarboro, Ont. Tel. 759-0973

Üürime ruume mitmesugusteks pidudeks

ABACUS MANUFACTURING LIMITED

369 Danforth Road, Scarboro, Ontario

Telefon 694-3487-8

Tellimisel valmistatud vannitoa- ja köögiletid

V. REINSALU J. NEWER

HEANAABERLIKUD TERVITUSED
EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA PUHUL!

LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5 Tel. 922-2551

EESTI ALUMIINIUMI KOMPANII

H. Osso

Tööstuse telefon 832-2238 ja kodus 884-4558

Tervitusi vennasrahvale rahvuspühaks!

FINN FASHION SHOES

Telefon 487-4085 773 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4

Tervitusi Eesti Vabariigi

59. aastapäeval!

TORONTO HR Rooneems BAKERY

484 QUEEN ST. W. Tel. 366-1205, 366-3619

YORK BUSINES MACHINES

286 Eglinton Ave. West, Toronto, Ont. M4P 1L4

Telefon 481-5673

Enn Alfred

ADVOKAAT - NOTAR

TERVITAME EESTLASI, MEIE HÕIMUVELLESID,

24. VEEBRUARIL 1977

Vapaa Sana Press Limited

400 Queen Street West, Toronto, Ont. M5V 2A6

Telefon 368-7721

TERVEHDYKSEMME
EESTILÄISILLE ASIAKKAILLEMME
EESTIN ITSENÄISYYSPÄIVÄNÄ

TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI

(TORONTO SOOME ÜHISPANK)

191 Eglinton Avenue East, Toronto M4P 1K1

Vastupanu N. Liidus kasvab

Et organiseeritud kommunismivastane tegevus N. Liidus kasvab, vaatamata KGB laiahaardelistele aktsioonidele, seda näeme viimasel ajal saabunud andmetest. Iga arreteeritud teisitimõtleja asemele tuleb uusi, kes tegevust jätkavad.

LÄBIOTSIMISI MOSKVAS

Teisipäeval, 4. jaanuaril 1977 teostas KGB samaaegselt läbiotsimised kolme teisitimõtleja korteris. Need olid professor Juri Orlov, kes on Helsingi kokkuleppe täitmise üle valvamise grupi looja ning esimees, Aleksander Ginsburg, nobelilaureaat, Solzhenitsõni hea sõber, ja tema poolt loodud poliitvangide toetusfondi hooldaja Ludmilla Aleksejeva, kes on üks Orlovi kaastöölisi.

Ginsburgi ja Orlovi telefonid olid KGB poolt välja lülitatud, kuid Aleksejeval õnnestus kontakti saada väliskorrespondentidega. Ta teatas, et kümnetunnise läbiotsimise ajal olevat otsitud materjale, mis tõendaksid kahtlusealuste koostööd NTS-iga (vene solidaristidega). Aleksejev väitis, et niisugust materjali pole leitud, kuid teadeteagentuur TASS seletas hiljem, et KGB leidnud küllalt kompromiteerivat materjali, mis tõendavat kontakti NTS-iga.

KA LEEDUS ON LOODUD HELSINGI-KONTROLLGRUPP

Moskvas leidis 1. dets. 1976 aset pressikonverents, kus teatati, et ka Leedus nüüd on loodud Helsingi kokkuleppe teostamise kontrolli grupp, milline seisab tihedas koostöös professor Orlovi grupiga Moskvas.

Pressikonverentsil luges leedu usklik aktivist, Viktoras Petkus ette memorandumi, kus muu hulgas öeldi, et „Leedu praegune staatus nõukogude vabariigina on nõukogude vägede sissetungi tulemus 15. juunist 1940". Memorandumis palutakse riike, kes kirjutanud alla Helsingi kokkuleppele, eriti valvata inimõiguste probleemi Leedus. Peale Petkuse kuuluvad gruppi juudisoost füüsik Eitan Finkelstein, paater Karolis Garuskas (ühe Ida-Leedu koguduse hingekarjane) ning Tomas Venklovas ja Ona Lukaskaite-Poskiene.

Moskva-grupiga ühiselt koostatud memorandumis süüdistavad leedulased nõukogude valitsust Helsingi kokkuleppe rikkumises seoses piiskop Julionas Stepanoviciuse ja piiskop Vincentas Sladkeviciuse vallandamisega.

Grupp teatas ka uutest tagakiusamistest Leedus. Nii on Vilniuses 19. oktoobril arreteeritud Jonas Matulionis ja Vladas Lapenis usulise ja „laimava" kirjanduse levitamise eest.

HELSINGI KOKKULEPPE GRUPP KA KIIEVIS

Samasugune grupp loodi 11. novembril 76 ka Kiievis, Ukraina pealinnas. Liikmed on Oles Berndik, Levko Lukjanenko, Oksana Meshko, Mikola Rudenko (esimees), Nina Strokata jt. Kontaktimeheks Moskvas on hästituntud nimi, kindral Pjotr Grigorenko.

HENDRIK-JOHANNES KÖNINGSBERG

„Literaturnaja Gazeta" publitseeris 27. oktoobril artikli kellestki eesti meremehest „Peter M.", kes olevat vabatahtlikult ilmunud KGB-sse tunnistama, et ta olevat mitu aastat raha eest töötanud koos NTS-iga (vene solidaristid).

Nüüd on teada, et artikkel on võltsitud. „Peter M." on õieti Hendrik-Johannes Köningsberg, eestlane, sünd. 1927, abielus, kahe lapse isa. Töötas raadiotelegrafistina nõukogude kaubalaevadel. Alustas koostöö NTS-iga aastal 1955. Ta vedas Eestisse ja levitas seal solidaristide kirjandust. Kuuekümnendate aastate keskel pidas NTS temaga isiklikku kontakti läänе sadamates viibimise ajal. Peale tema kaubalaevastikust lahkumise kehtestati kontakt salakirjade abil.

Köningsberg asus elama Eesti väikelinna, kus ta jatkas põrandaalust tööd. Kuuekümnendate aastate lõpus valiti ta NTS-i juhtivasse ringkonda. Ta ei läinud, nagu väidab Literaturnaja Gazeta, vabatahtlikult KGB-sse ennast üles andma. Ta peeti 1975-nda aasta lõpul kinni Tallinna sadamas, kus ta katsus, naasudes turistireisult Soomest, läbi tuua suurema laadungi nõukogudevastast kirjandust. Hendrik-Johannes Köningsberg oli kogu oma kahekümneaastase aktiivse põrandaaluse tegevuse ajal väga julge ja ohvrimeelne.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 24. veebruaril 1977 — Thursday, February 24, 1977

KIREV. MAAILM

HELSINGI — President Urho Kekkonen promoveeritakse Upsala ülikooli õigusteaduskonna audoktoriks. Promoveerimine on seoses ülikooli 500. aastapäevaga 30. septembril. Seni on president Kekkosele antud juba 17 audoktori nimetust, neist 7 Soomes.

NEW YORK — Hirmsas kättemaksuvihas oma lahutatud naise vastu 58-aastane David I. Levine Norfolkist, Virginiast, kes kulutas lahutusprotsessi ajamiseks 60.000 dollarit, üüris pärast kohut 100.000 dollari eest New Yorgi Madison Square Gardenis 20.000 istekohaga saali, et seal oma endise naise halbadest omadustest ja üleaisaviskamistest rahvale rääkida. Kuigi sisseminek oli tasuta, käis Levine selgitust ja „õpetust tulevastele abielumeestele" kuulamas vaid 250 inimest. D. I. Levine on mitmekordne miljonär kinnisvarade müügi alal.

HELSINGI — Alates veebruarist ei tohi enam teha reklaami alkoholoolseile jookidele ajalehtedes, -kirjades, kinoreklaamis, tänaval asuvais suurtes siltides ega liiklusvahendeis. Televisioonis on see keelatud juba varem. Reklaamikeeld on nii täielik, et olevat hõlpsam lugeda üles need kohad, kus alkoholist võib rääkida.

LOWELL — Üks mees, kes põgenes Florida riigi vanglast kuu aega tagasi, murdis sisse naiste vanglasse ja vabastas oma naise filmiliselt põnevalt. Ta lõikas augu jämedast traadist aeda, hiilis hommikul vangla kööki, kuhu hommikused töölised tulid tööle. Vehkides oma revolvriga, sidus ta kinni kaks valvurit kütteruumi toru külge ja ajas samasse ruumi veel 14 vangi. Siis lahkus oma naisega ja põgenes miili kaugusel ootavasse autosse. Kogu aktsioon kolmus 25 minuti jooksul.

RIIA — Lätis toodeti miljones dekaliiter kuulsat riia palsamit. Esmakordselt valmistati seda ravitoimega jooki Riias juba XVIII sajandi keskel. Sellest ajast on retseptuuri edasi antud põlvest põlve. Riia palsam koosneb 25 komponendist — kõige erinevamatest rohtudest, juurtest ja palsamipuu pungadest... 1860. aastal Peterburis sai palsam esimese hõbemedali, 1973. aastal Leipzigis aga 19. kuldmedali. Riia palsam on 32 korda toonud Lätimaa pealinna rahvusvahelisi auhindu. Tootmiskoondisel „Latvijas Balzams" on plaanis suurendada selle joogi toodang kolme ja poole kordseks. Lähemal ajal hakkab koondis välja laskma läti palsamit, mille koostisse kuulub 32 ingredienti, neist 18 on samad mis riia palsamil.

LONDON — Möödunud suvine põud Inglismaal aitas sealseid õlletööstusi, mis produtseerisid rohkem kui 40 miljonit vaati, võrreldes eelmise aasta 39 miljoni vaadiga. Joojad jõid 1,65 miljard gallonit.

NEW YORK — Pikalt kõnelejad on koosolekute ja koosviibimiste nuhtluseks. Pikalt kõneleja on tavaliselt arvamisel, et see, mis tema räägib, on huvitav ja esmaklassiline, teiste jutt on tühi jama. Pikalt kõnelejate nuhtlust tunti juba metsikute indiaanlaste päevil, kui rahvas ja juhid kogunesid nõupidamisele. Siis oli aga pikkade kõnelejate vastu mõjuv vahent: igaüks võis rääkida nii kaua, kui ta iganes tahtis, kuid pidi kõnelemisel ajal seisma ühel jalal. Niipea, kui ta teise jala maha pani, võeti talt sõna ära.

LONDON — Londoni-Glasgowi kiirrongi konduktor imestas, mis põhjusel rong sõitis nii aeglaselt. Ta tõmbas hädapiduri peale ja läks vedurisse, mis oli tühi. Rongijuht leiti hiljem käimas raudteetammi serval. Ta saadeti esialgul puhkusele, et selle aja jooksul leida põhjust, miks ta vedurist oli välja kukkunud.

Täna on juttu

Rikkad haiged loodavad tallerakkudele

Kui noorus kaob ja jõud väheneb tuleb rikas telgi häda. Saksa **rakuarstid on teeninud miljoneid oma „lammaste teooriaga", mil on kaval usuline alus, kuna Jumala tall, kes kõik patud kandis, võib olla võtmeks ka praegustele haigetele ja sündimata lamba tallest võib võtta rakke, mis uuendaks inimkehas haigeid ja iganenuid. Arstid süstivad sündimata talle rakke haigesse, väites, et siseelundid paraneksid sellega vähihaigusest,** südamehaigusest, **vererõhust, impotentsist jm.**

„Võiksin pöörata maailma ümber," hõiskas endine ooperilaulujatar Charlotte ten Bosch oma uut jõudu tundes. „Juba kaks päeva pärast ravikuuri olin nii tugev, et võisin tantsida oma toas. Selgrooviga oli kadunud."

„Olen kogenud inimene," ütles Shveitsi tööstur Olga Kowalski. „Pärast sapioperatsiooni olin täiesti väetiks jäänud. Süda tembutas ja kõht oli väga halvas korras. Enne seda ravikuuri raiskasin 200 franki looduslikele ravimeile."

„Selle ravikuuri järgi olen päris teine inimene," ütleb hotellipidaja Hilde Tauberbergen. „Ilmselt süstide mõjul olin 1975. aastal täielikult kokkuvarisenud.

Käisin kahekordselt küüru vajununa ja ei olnud võimeline isegi mitte enam rääkima.

Aga see ravi on teinud mind jälle terveks... Tuleb vaid uskuda."

Need kolm ei ole enam noored tüdrukud, Charlotte on 61, Olga 54 ja Hilde 83 aastat vanad.

Aga lisaks neile on veel sajad sellised õnnest tulvil vanakesed, kes tunnistavad ebausklikele arstidele, et tervisrakud on neid aidanud. Nende rõõm nõuab piibellikke ohvreid, sest rikaste vanade vaevade eemaldamiseks süstitakse nende elundeisse sündimata talle rakke. Tallede rakkude kasutamata elujõud teeb vanadele inimestele imet, ütlevad sellesse ravisse uskujad. Põhimõte on, et sama antakse samale, aeglustunud mõte parandatakse uute ajurakkudega. Suguvõime kaotamise all kannatavaile meestele rakuarstid määravad uusi munarakke, et vanad munarakud uuenduksid uute süstimisega.

Samuti käsitlevad rakuarstid oma ravimitega mao- ja maksavalusid, südamevigu, kõrget vererõhku, ülekaalu, kuulmise vähenemist, sigimatust, neuroosi ja ka vähihaigust.

Hamburgis olev rakuteraapia päevakliiniku arstiteaduslik juhataja dr. Helmut Herzog annab nõu vähki haigestunud naispatsientidele.

Nii on arvukate vähihaigete ravil edukalt kasutatud eriti selle jaoks valmistatud tervisrakupreparaati. Seksuaalsed erandinimesed, nagu homoseksuaalid võidakse muuta arsti arvates „normaalseiks", on vaja ainult süstida munasarja ja emakatupe rakkudest tehtud segu.

Seal piirkonnas, kus selle maailma saatusi lahendatakse, kus otsustatakse sõdasid, riigitroonide saatust, pangaarveid ja õli, seal usutakse ka imeravimi jõusse. Ja kuna riigi võimsate vererõhust, närvidest ja õnnestunud öödest ripub palju, siis ükski hind pole kallis. Rakuarstid on seda märganud oma pangaarvete suurenemisel.

Konrad Adenauer, Winston Churchill, Aga Khan ja paavst Pius XII otsisid abi rakuarstidelt ja nende ravimeist.

Paljude naiste pidaja Ibn Saud, Jeemeni kuningas, tõi nii arsti kui ka lambad koju rohelisest Shveitsist. Kuuba diktaator Fidel Castro olevat toonud Euroopast terve kliiniku koos personaliga Havannasse. Kuid mitmed kuulsad superrakkude kasutajad on veel laulja Ivan Rebroff, näitleja Maria Schell, tema abikaasa Veit Relin ja paljud teised.

Arstid, kes süstivad kuulsaisse haigeisse noorendavaid rakke, teenivad miljoneid. Shveitsi arsti Niehans-Kliiniku aastateenistus oli viis miljonit Saksa marka (ligi 1,8 miljonit dollarit). Dr. Blocki ravila Lenggreisis teenis üle 8 miljoni Saksa marga.

Aastail 1964—76 on dr. Blockil olnud üle 25.000 patsiendi.

Need maksavad oma ilu ja elujõu eest, mida 8 süstimisega loodetakse saada ja maksavad selle eest 6000—8000 Saksa marka.

Nõudmine ravi järgi on suur, sest 4500 tuntud rakuarsti, selle ala spetsialisti, on täistööajaga tegevuses. Patsiendid pevad ootama järjekorrs kuni 3 kuud.

Lääne-Saksa arstiteaduslikud ametimehed on imestunud rakuteraapia suurest levikust. Arstiteaduslike uurimiste põhjal teraapial pole sellist mõju kui väidetakse olevat. Seda pole suudetud teaduslikult kindlaks teha. Mõned uurijad on jõudnud sellisele tulemusele, et rakuteraapia on mõjutu ja koguni ohtlik.

Rakuterapistid väidavad, et toored, sündimata tallede rakud süstitakse inimese tuharalihastesse, kust need lähevad vere kaudu õigesse kohta: maorakud makku, ajurakud ajju, munarakud munandisse. Rakkude mõjukad osad liiguvad inimese vananenud rakkudesse ja uuendavad neid.

Inimese kehas olevad kaitserakud hävitavad osa neist kehha tulles, aga osa jätkavad oma mõjutust, kuni loomarakud hävivad inimkehas, kas kolme või nelja päeva jooksul.

Inimese keha kaitserakud võidavad võitluse, mis toimub selle viimases etapis maksas, põrnas ja lümfisoones.

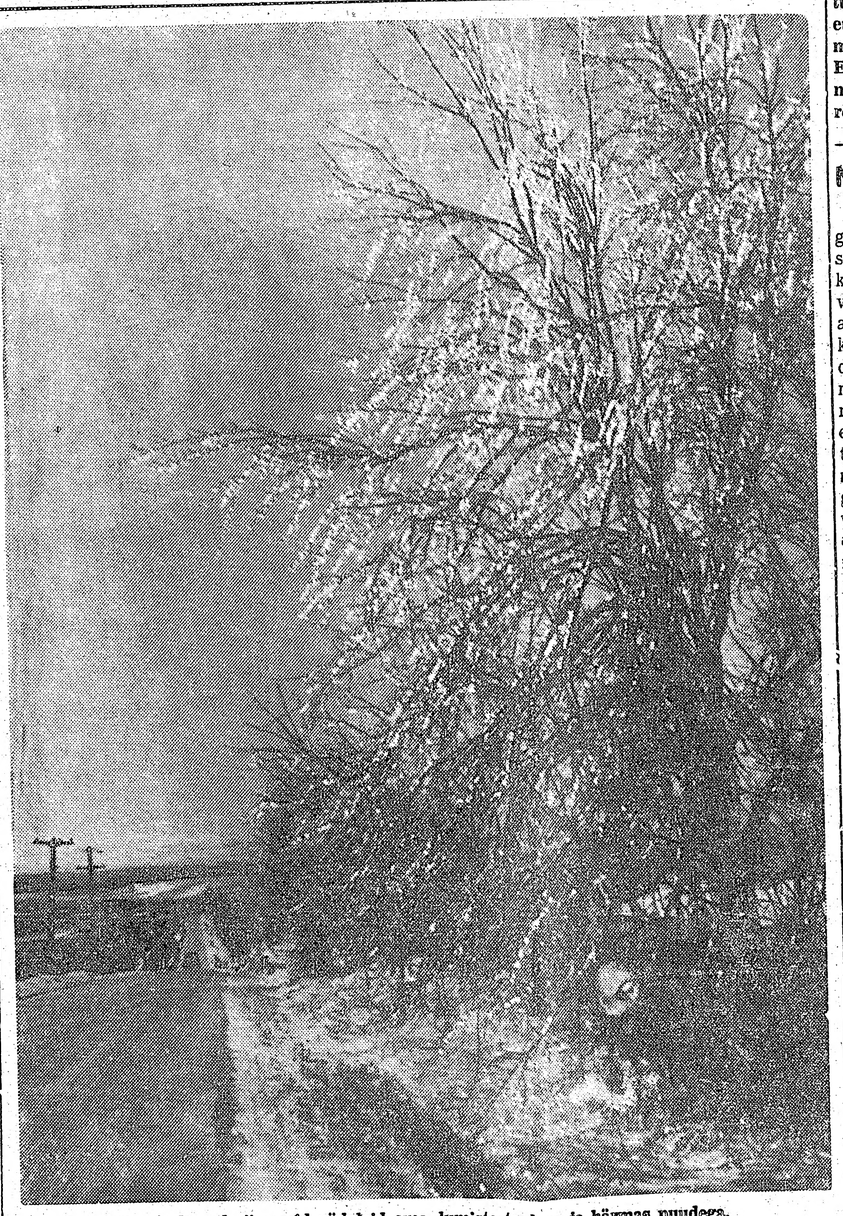

Pikk talv võimutseb veel viimaseid nädalaid oma lumiste teedega ja härmas puudega.

Antikommunismi varieeruvad vormid

Eduard sattus kogemata Karlaga kokku alllinna tubakapoes. Ega neist kumbki olnud suitsumees. Hoopis teise asja pärast kulutasid sama ust. Poe aknal oli silt, et sealt müüdud Wintario piletelle on viimastel loosimistel nii ja nii mitu suurt võitu langenud. Sellepärast on kasulik osta sealt kuhu õnne juba kord on langema hakanud. Jäid siis need kaks meest lühikesse sappa oma teenimist ootama kuni müüja neile soovitud õnneloosid ulatas.

„Kas läheme siis laupäeval antikommunistlikule rahvakogumisele?" küsis Eduard pärast seda kui oli õnneloosi rahakoti vahele pakkinud ja selle südamepoolsesse taskusse poetanud.

„Ei tea nüüd," hakkas Karla vastust kui närimiskummi venitama. **„Tead olen elus nii palju nende kommudega võidelnud, et olen justkui oma võitluse ära pidanud, justkui norm oleks täis."**

„No-jah," arvas Eduard, **„egas siis antikommunistlik tegevus pole nagu viisaastaku plaani täitmine. Et nüüd on norm tasa ja enam mitte üks nõks edasi. Nüüd ühinevad kõik rahvad ühiseks aktsiooniks nõudes allaheidetute vabastamist."**

„Mis sa enam vabastad. Nüüd juba kolmkümmend aastat möödas, kõik puha kommudeks masseeritud. Näe, mis siin meist on saanud. Ei enam vaimu ega tuld, üks visisemine ja susisemine aga leeki külge ei võta."

„Noh, nii pessimistlik ka ei saa olla. Me kõik alles löömameeste reas."

„Egas ma õieti pessimistlik olegi. Tead mu antikommunistlik võitlus on käinud päevast päeva. Kui kodumaalt olid siin turistid, valvasin väljas autos, et näha, kes võitluslliinist läbi hiilivad. Mitmel korral olen ägedaid sõnalahinguid maha pidanud kodumaalt tulnud inimestega. Alles hiljuti läksin ühele vanemale siia külla tulnud naisele nii karmilt kallale, et teine jumalakeeli hakkas paluma, et ega mina pole venelasi Eestisse toonud, et ei ma pole neid sinna kutsunud ja oleksin rõõmus kui neid seal poleks. Noh hakkas mul teisest hale meel. Ütlesin, et olgu peale, **kord ajame asjad ka venelastega jutti, aga enne tuleb omade vahekord selgeks teha."**

„Nüüd siis olekski hea võimalus venelastele näidata kuidas eestlased ühinevad teiste rahvastega antikommunistlikus demonstratsiooniks. Kohe õige koht," ei jätnud Eduard ikka oma kinnisideed sõpra laupäeval kaasa võtta.

„Ei tea nüüd, nagu ütlesin, olen justkui võitluse juba pidanud."

„Aga alles sa rääkisid sellest võitlusest kolhoosinaisega?"

„Ega ma sellise võitluse vastu ole. Kui aga mõnega kokku saan, ärgu ta lootku, et ilma ründamiseta jääb!"

„Aga see võitlus ei aita ju venelaste vastu. Suur rahvakogumine aga äratab tähelepanu, nõuab kommunistidelt orjastatuile ja allaheidetuile vabadust."

„No-jah," venitab ta viimaks, „võiks ju tulla kah. Aga mul on mõte suvel kodumaale minna ja juhtun äkki mõnele fotole jääma, mis sa hing siis venelastelt luba küsides oma vabanduseks mõistad ütelda."

„Aga sa olid ju sõjaväes?" ehmatab Eduard. „Kas riskid seda sammu teha?"

„Ega mu süda just kindel pole, aga mõni niisugune mees on juba seal käinud ja tervisega tagasi tulnud. Mis nad siis minustki peaksid pinnima hakkama?"

„Just ütlesid, et oled kolmkümmend aastat pidanud antikommunistlikku võitlust. Ja alles hiljuti selle kolhoosinaisega?..."

Nüüd hakkas Karla naerma:

„Ega seda urjutust, mis see naine minult sai ju keegi lehtedes ei levita. See on nagu perekonna sisemine asi..."

Ta oli hakanud seda öeldes tasakesi liikuma jättes Eduardile sellise segase tunde nii Karlast kui ta varieeruvast antikommunistlikust võitlusest, et Eduard pidi veel paar minutit paigal seisma ja mõtteid korraldama, enne kui mõistis minema hakata. Aga Karla poliitilisest strateegiast ta lihtsalt ei saanud aru.

JUTU JUKS

Nalja

Eriliseks jõulu- ja uueaastakingituseks said Helsingi elanikud suurendatud ärimaksud. Linnanõukogus tekkis selletõttu ägedaid võitlusi, inimesed avaldasid oma arvamusi, lehtede lugejakirjaosakonnad suurenesid üle piiride avaldatud kirjadest ja veelgi enam läks neid paberikorvi. Linnaelanike meelepaha oli nii suur, et linnaisad ehmatusid. Peamiselt aga selletõttu, et tulemisel olev Metro ehitamine tõstab bussipileti hinnad väga kõrgele. Et jõuda selgusele, kus võivad olla pilethinnad 1990-dal aastal, küsisid linnaisad vastust raalilt. Sellele anti sisse kõikisugu võimalikku informatsiooni. Masin tegi oma arvestusi ja andis siis vastuseks:

„Piletihinnaks on siis 40 kopikat!"

o

„Kas sa saad mulle laenata oma sulepead?" küsib noorsõdur kasarmus kaaslaselt.

„Meelsasti."

„On sul ehk ka kirjapaberit?"

„Jah, palun, siin on."

„Tänan. On sul postmarki?"

„Jah."

„Sa oled lihtsalt kullatükk! Kas sa võid mulle nüüd veel anda oma pruudi aadressi, kelle pilt sul on kapi peal?"

o

Vanem daam imestab ateljees kujuri tööd ning ütleb hämmastuses:

„Kuidas te ometi oskate paljast kivimürakast raiuda nii ehtsat ja toredat lõvi?!"

Kujur: „See on väga lihtne. Võtke suur kivi ja raiuge sealt maha kõik see, mis ei näe lõvi moodi välja."

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul ..... $3.—
esiküljel $3.50
tagaküljel $3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. **Mrs. Leida Marley,**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.